

Kmetijski list

Glasilno „Samostojne kmetijske stranke za Slovenijo“.

Izhaja vsak četrtek.
Naročnina:
 celoletno K 50.—
 pololetno 25.—
 Posamezna številka 1.—

**Kmet, pomagaj si sam,
 in svoje stališče v državi
 upravnaj si sam!**

Inserati:
 1 mm inseratnega stolpca stane za:
 male oglase K 1.—
 uradne razglase 150
 reklame 2.—

Uredništvo in upravništvo lista je v Ljubljani na Kongresnem trgu št. 9 (nasproti dvorca).

Naš minister Ivan Pucelj.

Stoletja teptani slovenski kmet vstaja iz svoje sužnosti in z lastno močjo si pridobiva vpliv, ki mu gre po njegovem pomenu za državo. Z ustanovitvijo SKS. je pričelo to vstajanje in z novembrskimi volitvami je bilo položeno na trdna tla. 33.000 naših kmetovalcev je tedaj jasno in odločno izreklo, da zahtevajo Staro pravdo, da zahtevajo kmetijske pravice in da poznajo samo en cilj — gospodarsko in politično osamosvojitve slovenskega kmetovalca.

Kot pravi kmetijski poslanci, kateri so na lastni koži občutili vse nezdoljivosti, ki tarejo slovenskega kmetovalca, so se lotili naši poslanci z vso verno svojega dela, da ustvarijo namreč predpogoje za gospodarsko in politično osamosvojitve slovenskega kmeta.

Navzlic hudemu nasprotovanju klerikalcev, demokratov in vseh drugih meščanskih strank, se je njih namera že v kratkem času posrečila.

Cene živini, vinu in poljskim pridelkom so se začele dvigati, dosegel se je prost izvoz živine, dosegla za polovico znižana carina na izvozno živino, priborilo se je prosta žganjeha in nebroj drugih manjših stvari, vse po zaslugi naših poslancev. Večna resnica ostane, da, dokler so imeli klerikalci vso moč v rokah, je neprestano padala cena kmetovalčevim pridelkom, od tistega hipa, ko so nastopili naši poslanci, pa se neprestano dvigajo njih cene, tako da so danes že vsi meščanski listi polni taranja in obtožb, ker prihtaja kmet do svoje gospodarske pravice.

S tem so položili naši poslanci trden temelj gospodarski osamosvojitvi kmetovalca, ker šele tedaj, ko si bo mogel kmetovalec za izkupiček svojih pridelkov nabaviti potrebne mu stvari, bo njegova gospodarska svoboda mogoča.

Nič manj kakor gospodarsko, potrebuje kmetovalec tudi politično svobodo. Skrajnji čas je, da prenehajo enkrat za vselej časi, ko je moral naš kmet s klobukom v roki čakati, kdaj ga bo zasljal uradnik, skrajnji čas pa že tudi, da se javnost ne ozira več na slovenskega kmeta kot na ono paro, ki je dobra le ob volitvah, ki pa drugače nima druge pravice, kakor da s trdim delom, toda za slepo ceno daje mestom potrebni živež. Naš kmetovalec, hrbtenica države, mora priti do svojega vpliva, mora postati odločujoč činitelj pri vladi države.

In tudi druga velika zahteva slovenskega kmetovalca je dosežena z vstopom naših poslancev v vlado. Viden znak začetka tudi politične svobode slovenskega kmetovalca je imenovanje tovariša Ivana Pucelja za poljedelskega ministra naše države.

Zato pozdravljamo imenovanje tovariša Pucelja za ministra najiskreneje, kajti to imenovanje je viden znak, da je zmaga naša kmetijska ideja tudi na najvplivnejših mestih.

Novega ministra pa pozdravljamo še prav posebno zbog njegove osebe. Kot sin preprostih kmetijskih staršev, se je tovariš Pucelj že v mladih letih poprijel dela za kmetijsko osamosvojitve. Z njemu lastnim tempe-

ramentom in z njemu lastno odločnostjo je posegel v boj in vztrajal v tem boju kljub vsim napadom, dokler ni dosegel zmage kmetijske misli. Zategadelj ni imenovanje tovariša Pucelja za ministra le njegov častni uspeh, ampak zmaga vseh tistih, ki so tudi v najtežjih prilikah bili zvesti borilci za ideje «Stare pravde».

Naša narodna država je podelila slovenskemu kmetovalcu že prej enkrat mesto poljedelskega ministra. Toda tedaj sta strankarska strast in osebna nezmožnost preprečili, da bi bilo to v blagor slovenskemu kmetu. S tovarišem Puceljem pa ne dobi slovenski kmet samo odličnega zastopnika kmetijske misli, temveč tudi zmognega, agilnega, marljivega in vsestransko poučenega delavca. Vsi, ki poznajo tovariša Pucelja, vedo, da bo on v čast stranki in vsemu kmetijskemu stanu. In zaradi tega pozdravljamo novega ministra še prav posebno.

Z zadoščenjem pa beležimo tudi dejstvo, da si je tovariš Pucelj izbral poljedelsko ministrstvo in da je s tem ponovno dokazal, da ima pred očmi samo eno — gospodarski napredek slovenskega kmetovalca.

V svesti si svojih nalog do slovenskega kmeta in zavedajoč se svojih dolžnosti do večine slovenskega ljudstva, kličemo zategadelj novemu ministru iskreno «Pozdravljen!» in gromoviti «Živio!»

Naš minister Ivan Pucelj — naj živi!

Gorenjska kmetijska šola.

Naš minister Pucelj je podpisal dodatni predlog proračuna za ustanovitev «Kmetijske šole na Gorenjskem», ki bo prva šola planinskega tipa v vsej Jugoslaviji.

Desetletja klerikalci svojim Gorenjcem tega niso mogli dati, dasi so pošiljali Gorenjci deputacijo za deputacijo zaradi šole. Pa klerikalci so imeli le druge stvari na umu, take, ki so bile v korist stranki, ne pa ljudstvu.

Tovariš Pucelj je sedaj popravil krivico, ki so jo delali klerikalci Gorenjcem skozi desetletja. Kmetijska šola na Gorenjskem je sedaj zagotovljena in prične skoraj s svojim plodnim delom za gorenjskega kmetovalca.

Gorenjci, po dejanjih sodite ter odslavite vse pristaše Stranke Ljudskih Sleparjev!

Zakaj so šli naši iz kluba?

Da so torej naši poslanci zapustili skupni «Zemljoradniški klub» in si ustanovili svoj lastni «Klub samostojnih seljaka», je z ozirom na strankin program pravilno.

Izstop poslancev pa je opravičen tudi iz drugih razlogov. Za njih presojanje moramo prej omeniti nekatere podrobnosti, ki se tičejo vstopa v vlado in dovršitve državnega temeljnega zakona, t.j. ustave.

Vsi pravi jugoslovanski kmetje zahtevajo delo in red. Tako tudi mi. Urejenega dela in reda pa ne bo, dokler nima država svoje ustave. Kdor je tedaj za delo in red, mora stremeti za tem, da spravi konstitu-

anta čim prej temeljni zakon pod streho in s tem podpira vlado.

Sedanja vlada in njene stranke so dovolj močne, da vse to izvedejo, ako jim tudi mi pomoremo. Toda ves «Zemljoradniški klub» sedanje vlade ne more podpirati, četudi samo iz strankarskih ozirov.

Ako bi naši Srbijanci sedanjo vlado podpirali, bi jim utegnili volilci očitati, kakor trdijo njih gosposki voditelji, da se družijo z radikalci, katere so prej proglašali za svoje največje nasprotnike. Te obzirnosti jim ni nazadnje ne moremo zameriti.

Bosanci in Dalmatinci bi mogli vlado podpirati, če ne bi radikalni pravoslavni begi zahtevali istega kakor muslimanski, to je, da se jim za pótme agrarne reforme odvzeto zemljo izplača odkupnina, ki jo bosanski kmetje — tako se nam zdi — s prejšnjo upravičenostjo odklanjajo. Tu ni mogoča kaka srednja pot. Radikalno-demokratske vlade pa sami tudi ne moremo zrušiti, še manj pa moremo sami sestaviti boljšo in močnejšo vlado, ker nas je še premalo.

Slovinci v tem oziru nimamo nikakih zaprek. Gotovo bodo naši poslanci mogli več storiti za našega kmeta, ako gre klub v vlado, kakor pa če bi ostali v opoziciji, kjer ne bi mogli ničesar drugega delati kakor samo — zabavljati. Za samo zabavljanje pa jih nismo poslali v Beograd, ampak poslali smo jih tja, da delajo.

A pojavi se tu še nekaj drugega. Vsak pameten ministrski predsednik hoče za svojo vlado pridobiti čim več strank in čim gotovejšo večino. Tako je gotovo, da se zviti Pašić ne zadovolji samo z demokrati in muslimani, ampak mora, ker so izmed 40 poslancev Slovenije na vladni strani samo trije, vabiti nas ali pa — klerikalce. Ako naši poslanci odklonijo vstop v vlado, pridejo vanjo klerikalci, ki si to silno želijo, in sicer s polno upravičenostjo. Vseeno ni, ali odločamo v pokrajinski vladi za Slovenijo kot večina samostojneži, ali odločajo — klerikalci. Prejasno je, da bi «Kmetijsko društvo za Slovenijo» kljub vsem nepravilnostim obdržali v svojih rokah klerikalci še nadalje in bi onemogočili pravilno izvršitev ustanovnega občnega zbora, če bi bili v vladi. Pa tudi sicer bi nam povsod nagajali; povsod bi nas tlačili in preganjali, izvedli bi občinske volitve z ženskami in bi nam do prihodnjih državnozborskih volitev popolnoma zavili vrat. Klerikalci bi tako uničili vse naše kmetijske priporitve in bi kmeta za vedno tako zaslužili, kakor so ga ob času dr. Šusteršiča.

Klerikalci besnijo po svojem časopisu. Znamenje je to, da smo jih v živo zadeli, kajti pes tudi le takrat cvili, kadar mu na noge stopiš.

Očitajo in očitali pa nam bodo klerikalci jasli in izvoznice. So li na vladni strani kake jasli, mi ne vemo, ker še nismo bili v nobeni vladi, klerikalci pa so bili doslej vedno in so menda morali uživati posebne dobrote, ko se jim po vladi tako zelo kolca.

Kar se izvoznice tiče, je pa stvar taka-le: Izvoznice ni! Vendar pa bi bilo kmetu zelo pomagano, ako do-

sezemo, da ne bodo pridelkov kmetjskih žuljev izvažale samo banke ter klerikalna «Gospodarska zveza» in klerikalna «Gospodarska banka» (ti antivelekapitalisti imajo tudi banke!), marveč, da bodo mogli kmetje sami naravnost izvažati svoje izdelke.

Dobička bi v tem primeru ne vtaknili v žep bankokrati, ampak dobička bi bil prvič v svojem življenju deležen slovenski kmet sam. Tak izvoz naj bi oskrbovalo kmetjsko združenstvo, ki naj bi izvažalo samo pridelke pristašev stranke, ki bi to dosegla, in bi potemtakem samo samostojneži bili deležni boljših prodajnih cen. S tem ne bi bili naši domači konsumenti nič prikrajšani, kajti višje cene bi plačevalo samostojnejšem inozemstvo, domači konsum pa naj bi zalagali naši klerikalci po nizkih cenah.

Ali je upravičeno, da so naši poslanci šli iz kluba in se stranka udeleži sodelovanja v centralni in pokrajinski vladi? Menimo, da bo vsakdo spoznal ne samo upravičenost, ampak tudi potrebo tega. Korak naših poslancev odobravamo. Ako ne bi bili tega storili sami, pa bi mi od njih upravičeno to zahtevali. Samostojno misleči kmetje, premislite in presodite to!

Proti laži!

Bližajoče se občinske volitve so mobilizirale vse klerikalne zakotne in javne sile, ki s priznano spretnostjo v lažeh in obrekovanju skušajo prikriti svetu resnico, da bi mogli v kalnem nadaljevati s svojo protiljudsko, brezdomovinsko in demagoško politiko. Ker stoji SKS. v ospredju antiklerikalnega boja, ker je SKS. najnevarnejši nasprotnik klerikalcev, zato so namerili svoje topeve laži in klevet tudi v prvi vrsti na našo SKS., računajoč, da jim tudi pri občinskih volitvah uspe njih zlobna, na laži zidana namera.

Ker bi bil večer greh nas vseh, če se ne bi postavili kot en mož proti tej klerikalni nakani, zato kličemo vsem, ki Vam je na srcu dobrobit našega ljudstva, da ste glasni označevalci resnice in neomahljivi borilci proti laži. Svojim otrokom, svoji časti in svojemu poštenju smo dolžni, da končamo laž. Zategadelj v boj proti njej!

Laži, ki jih posebno v zadnjem času kar mrgoli v vseh klerikalnih cunjah o naši stranki, se sučejo v glavnem okoli dejstva, da so

vstopili naši poslanci v vlado.

«Kmete smo prodali, Turkom smo se prodali, dr. Vošnjak postane poslanik, izvoznice dobimo in tako dalje kriče klerikalni listi, da bi v resnici mogli zbegati ne dovolj zanesljive tovariše. Kaj je torej resnica?

Na zadnji sebi načelnštva SKS., pa tudi že na občnem zboru in na raznih shodih so naši poslanci odkritosrčno in brez vsakih tajnosti povedali, zakaj so izstopili iz Zemljoradniškega kluba. Deloma se je to zgodilo iz načelnih razlogov, v glavnem pa iz taktičnih. Da pa bo stvar jasnejša, naj podamo nekoliko obšir-

nejši pregled o vsem sporu, da uvidi lahko vsakdo, kako podlo in nekrščansko lažejo klerikalci.

Najprej moramo ugotoviti, da naši poslanci niso imeli prav nobenega spora s kmetijskimi člani Zemljoradniškega kluba, ampak samo z njegovimi nekmetijskimi voditelji

In kdo so ti voditelji?

Kot glavni voditelj se ponaša vedno gospod Avramović. Dasi je dolgoleten zadrugar, vendar je njegov ugled med srbskimi kmeti, ki ga dobro poznajo, tako majhen, da je moral kandidirati v Bosni, ker med svojimi ožjimi rojaki ne bi nikdar dobil mandata. Mož je velik beograjski bogataš, ki ima v Beogradu, kjer vlada največja stanovanska beda, več najrazkošnejše opremljenih salonov. Na deželi se ni bil nikoli in o kmetijskem življenju nima niti pojma. Poleg tega pa ga diči tudi lepa porcija politične nesposobnosti. V demokratični Srbiji kljub obupnim poizkusom ni mogel priti kvišku. Demokratičnost seveda ne pozna. Zahteva kakor Šusteršič, da ga vse brezpogojno uboga. Ker naši poslanci nimajo zmisla za tako komandiranje, zato je bil že od prvega početka jezen na nje in je to jezo na najgrši način izbruhal v našem «Slovencu». Navzlic temu, da ga je nekoč «Slovenec» silno obdeloval in smešil njegovo politično nerodnost, je postal njegov zaveznik. «Gliha vkup štrih». «Slovenec» g. Avramovića privoščimo, kakor tudi g. Avramovića «Slovenca». Neresnico častita itak oba z veseljem, kakor je to dokazal g. Avramović v zadevi «kanceljara grafa», kjer se je prav debelo zlagal.

Drug in g. Avramoviću podoben voditelj je gospod Jovanović. Kakor g. Avramovića, tako so moralisti tudi njemu poveriti mandat Bosanci, ker Srbijanci, njegovi rojaki, o gosposkem Jovanoviću niti slišati niso hoteli. Oparke in kmet smrdi Jovanoviću na kilometer daleč in vse življenje ni dojal drugega, kakor s slepomišljenjem lovil diplomatska mesta, kar je bilo v največjo škodo državi, kajti povsod, kjer je bil g. Jovanović poslanik, so nastali težki konflikti in vedno je bila vsled njegove nesposobnosti država občutno prizadeta. Slednjič pri koroškem plebiscitu, pri katerem je bil v našo vedno škodo vodja plebiscitnega boja. Kakor pa je nespreten diplomat, tako raz: me sijajno dvoreznost v politiki. Značilno je njegovo glasovanje v ustavnem odboru, v katerem je glasoval v isti stvari za in proti, in sicer tako, da je mislil g. Avramovića, da glasuje po njegovi volji, predsednik ustavnega načrta pa, da glasuje za vladni predlog. Enako mojstrstvo je dovršil tudi na Krfu, kjer je bil obenem «samotalac» in «radikalac». O kmetijskih težavah ve seveda še manj kakor g. Avramović. Seveda tudi njegovi saloni ne zaostajajo za saloni g. Avramovića.

Kot tretjega moramo omeniti gospoda Komadinića. O njem pišejo beograjski listi, da je brezznačajnej in človek čudnega slovesa. O kmetijski politiki seveda tudi on nima pojma, pač pa o boljševistični, ki jo tira na vse pretege. Jako značilno zanj je, da pišejo beograjski listi, da je

moralo priti zbog njega do nasprotja med njim in poštenim Vošnjakom.

Vplivno mesto med voditelji zavzema dalje profesor Moskovljevič, ki je židovskega pokolenja. V Sibiriji, kjer je bil velik nasprotnik jugoslovenskega, je uganjal silno diktatorsko politiko, da je mogel priti prej domov. Tedaj je bil še za to, da bi šli naši v boj proti boljševikom, ko pa je prišel domov, se je pa naenkrat prelevil v hudega boljševika.

Vsi ti gospodje Beograjčani so torej voditelji kmetiškega gibanja, ki ga razumejo tako, da so se morali naši poslanci ločiti od njih.

V zadevi zemljiške reforme

so to najlepše dokazali. Po njihovem bi morala postati vsa zemlja državna in kmetovalec ne bi smel biti lastnik svoje zemlje.

Kmetovalcem, ki imajo preko pet hektarjev zemlje, bi se naj zemlja odvezla. In če bi tako še ne bilo dovolj zemlje za vse, bi smel imeti kmetovalec tudi le 2 ha. Pri nas v Sloveniji, kjer je zemlja po večini silno slaba, bi pomenilo to naravnost pogin kmeta. Naravno, da naši poslanci na take komunistične nazore niso nikdar mogli pristati. Druga načelna razlika je nastala v pojmovanju

verskega vprašanja.

Naši poslanci so zastopali vedno stališče, da je njihov dolžnost vero štiti. Ti voditelji pa so trdili in bili mnenja, da je vera zasebna stvar vsakega posameznika. Na zahtevo naših poslancev so potem v resnici srbijanski voditelji obljubili, da izpreme svoj program tako, da bo v skladu z zahtevo naših poslancev. Ko pa so predložili vladi svojih znanih 22 točk, pa so kljub dani obljubi pustili točko, da je vera privatna stvar, neizpremenjena. Tako so razumeli politično poštenost.

Kljub takim in enakim prestopkom proti politični poštenosti pa so naši poslanci vztrajali v Zemljoradniškem klubu, ker so upali, da se vendar ohrani enotna kmetiška ironija. Skoraj pa so morali spoznati, da je to nemogoče in beograjski voditelji so pričeli odkrit boj proti našim poslancem.

V «Selu», glasilo teh gospodov, so pričeli z agitacijo svojih komunističnih nazorov, na podstavi katerih naj bi kmet prenehal biti lastnik svoje zemlje, dočim bi beograjska meščanska gospoda še nadalje ostala v posesi svojega premoženja. Skoraj pa so pričeli naše poslance, osobito dr. Vošnjaka, obmetavati z najgršimi lažmi in to v času, ko so naši poslanci z drjem. Vošnjakom vred še bili v Zemljoradniškem klubu.

Treba je poudariti še enkrat, da so boj pričeli ti brezvestni voditelji in da so oni razbili enotno kmetiško fronto.

«Velika zasluga» g. Avramovića, da so izstopili naši poslanci in Bosanec Gaković iz kluba, je nadalje, da jih je s svojim nasiljem

k temu naravnost prisilil. Zgodilo se je, da je celotni klub sklenil katoliški Božič praznovati in prestat med tem časom z delovanjem skupščine. Ko pa je hotel poslanec Lazič sklep izporečiti predsedniku skupščine, je poslanec Avramović prisilil poslanca Lazića, da je poročal čisto nasprotno, češ da je klub proti praznovanju katoliškega Božiča. Takih in enakih stvari se je zgodilo še vse polno, kar tudi poslanec Gaković in drugi potrjujejo.

Višek svoje politične nezmožnosti je dokazal poslanec Avramović z izjavo, podano v imenu Zemljoradniškega kluba, da bo klub brezpogojno vlado podpiral, da pa v njo ne bo vstopil. Politična neumnost, kakršne še ni doživel noben parlament!

Največji greh g. Avramovića in vseh voditeljev pa je, da so oni krivi, da so vstopili Turki v vlado. Ko so že itak izjavili, da bodo vlado brezpogojno podpirali, bi mogli tudi vstopiti v vlado. Hočeš nočeš je vlada namreč morala sprejeti Turke, ker je potrebovala večino za ustavo. Če bi pa zemljoradniki vstopili, ne bi vlada potrebovala Turkov, s čimer bi država 300 milijonov dinarjev prihranila. To je največji greh Zemljoradniškega kluba in to pezo bo pri volitvah še občutil.

«Slovenec» torej grdo laže, ko pravi, da smo se mi prodali Turkom. Ko je bila sklenjena kupčija s Turki, naši poslanci niti v vladi bili niso, vsled česar tudi niso odgovorni za greh, ki ga je storila vlada po krivdi Avramovića in njegovih gosposkih tovarišev.

Pri takih razmerah je naravno, da so morali naši poslanci pretrgati stike s temi voditelji in si ustanoviti svoj klub.

Cisto naravno pa tudi niso mogli slediti negativni politiki srbjskih voditeljev, ampak v interesu svojih volilcev so mogli storiti le eno, to je, vstopiti v vlado ter s sprejetjem ustave pospešiti pravo ljudsko delo.

Razumemo prav dobro, da bi bilo klerikalcem vseč, ko bi naši ne vstopili v vlado, kajti klerikalci bi imeli zelo radi, da bi bili tudi naši poslanci tako brezpomembni kakor je vseh 13 Koroševih kimovcev s samim Korošcem na čelu. Ker tega veselja naši poslanci klerikalcem nikdar ne bodo storili, zato se bodo morali že še naprej jeziti nad «nezmožno politiko» samostojnežev, ki pa klerikalcem kljub temu gotovo in dosledno jemlje eno postojanko za drugo. In da se vse vrši tudi ljudstvu v korist, bo pokazala bližnja bodočnost (omenjen naj bo samo «Zadružni zakon» tovariša Pucjla). Sicer pa o tem prihodnjici še kaj več.

Taka je torej resnica. To povejte in razložite vsem! Nemudeno idite med narod in glasno oznanjujte resnico, da ne uspe satanski naplek klerikalcev in da bodo za vedno osramočeni lažnivci!

Vprašajte pa klerikalce, če tudi oni zagovarjajo zemljiško reformo svojih najnovejših zaveznikov, vprašajte jih, če so tudi oni za to, da bi bila vera zasebna (privatna) stvar, da bo moro vedeli, pri čem da smo. Dalje naj vam tudi odgovore, koliko so dobili Korošec in drugi klerikalci, ki so vstopali nepretrgoma v eno vlado za drugo, dokler jih ni izpregledal tudi Beograd in jim vzal ministrske stolčke. Dve leti so prodajali kmete in bili v vladi, naj torej povedo, kaj so dali kmetu. Da so davke zvišali, vemo vsi, toda naj razložo, kaj so storili dobrega. In nadalje jih primite za jezik, kadar lažejo o izvoznih in uvoznih! Enako odločno nastopajte proti njim, kadar hujskajo proti državi in lažejo o nas!

Težak je boj z lažjo, toda časten in potreben. Bili bi nevredni borci za Staro pravdo, če ga ne bi izvedli zmagovito!

Zato v boj proti lažem, da obleže klerikalci srti na tleh, kakor kača, ki je z lažjo zapeljala prva dva človeka!

Se o Avramoviću.

«Zemljoradnik», ki izhaja v Beogradu kot organ narodne zemljoradniške demokratske stranke in ne troh v rog M. Avramovića, prinaša v svoj 2. letošnji številki z dne 24. januarja pod naslovom «Poročilo uredništva» te-le zanimive životopisne podatke:

G. M. L. v Smederevu. — Neki prijatelj nam piše iz Smedereva sledečo:

«Mihajlo Avramović, kateri se sedaj kot vodja zveze zemljoradnikov in pensionistov oblikuje za ministrski fotelj, je bil pred tridesetimi leti praktikant pri smederevski sodnji. Po protekciji svoje rodbine je dobil mesto praktikanta, četudi je neposredno pred tem kot pomočnik v trgovini «Vulkovića i Brankovića» razbil blagajno in pokradel novce; kot sorodniku enega izmed lastnikov tvrdke pa mu je bilo prizanešeno in mu ni bilo treba iti v zapor, temveč je bil samo odpuščen iz delavnice. Lopovski instinkt Avramovićev se ni iz te mile kazni ničesar naučil ter je tudi v službi praktikanta našel polje za svoje delovanje. Avramović je začel krasti tudi pri sodnji, a ko je bil nekoč zaloten, je zbežal v Afriko, odkoder se je vrnil kot — strokovnjak v zadružništvu.»

Ker ne moremo verjeti, da so te napovedbe istine, prosimo Vas, g. M. A., da se o tem prepričate ter nam čim prej poročate o uspehu poizvedb.

Prijateljski pozdrav!

Uredništvo «Zemljoradnika».

Evo jih!

V «Domoljubu» z dne 23. t. m. zvrča s fanatiziranim člankar vse mogoče krivde in lumparje na SKS. Posebno ji hoče naprtiti to, kakor da je

ona kriva, da služijo slovenski vojniki po Macedoniji, Albaniji in Crni gorici ter da so vojniki 2. vrste. Nesramnost brez primere! Naša stranka do sedaj še ni bila v nobeni vladi in ji zato ne more nihče kaj takega očitati. Pač pa so bili v vladi klerikalci od začetka jugoslavje pa do dne, dokler jih ni naša stranka vun brnila. In kje so dotlej služili slovenski vojniki? Mari na Dunaju? Klerikalci, ali jim niste sami pomagali do službovanja po Macedoniji, Albaniji in Crni gorici? Še na Rusko, proti boljševikom, bi jih bili poslali, ako se vsa javnost ne bi bila uprla. Vi krvavi avstrijski rabljil!

V istem listu pišejo, kako strašno dobro so delali klerikalci pod Avstrijo za kmeta. (Seveda, določili so mu ceno za krompir po 9 K za 100 kg, za žito 30 v za kg, za živino po 2 X kg, pobrali zvozne in ljudske priborale sleparsko izvirali za avstrijska vjuna posojila, da je mogla vojna delj trajati.) In cele kupe narodni in zlatov, pravi «Domoljub», da se napravili klerikalci (pa še kakšnih; še danes kmet ne more do sape zaradi njih). Potem pravi, da so ustanovili klerikalci živinorejske zadruge: deželni odbor, da je delil podpore, da si je vsaka za druga nabavljala trokar (ki je pred vojno stal 5 kron). Be-ak, ki to v «Domoljubu» piše in ki hote kmeta odrešiti, ne ve, kaj je trokar, da more pisati o predprijah za trokaje (o katerih misli gotovo, da so to kakšni stroji na mletci). Tudi podpore, pravi, da so dajali klerikalci za izboljšanje živinoreje. Da, ali ne za izboljšanje živinoreje, ampak za izboljšanje klerikalizma. (Dobro primerja klerikalce z živino.)

Podpore so se delile n. pr. tako-le: kmet I. je imel plemerskega bika. Ako je odgovarjal vsem zahtevam, bi imel dobiti bikovno nagrado. Kmetijski strokovnjak je pregledal tega bika. Ker pa lastnik ni bil klerikalci, je takoj došla pritožba v Ljubljano, da se ne sme izplačati nagrada, ker ima tudi nek klerikalci svojega, čeprav slabega bika. Zopet je moral kmetijski strokovnjak na ogled. Bik je bil nesposoben in bi se moralo njegovemu lastniku pripuščanje prepovedati. A mož je bil klerikalci! Prišel je dr. Pegan h kmetijskemu strokovnjaku in kot deželni odbornik je podrejenemu uradni ukazal, da mora ne glede na nesposobnost prisoditi nagrado — klerikalnemu biku. Seveda se je tako tudi zgodilo. Brajci klerikalci, ako se hočete na ta način hvaliti in kmetu prikupovati, bo vaša slava prav tako klaverna, kakor slava omenjenega klerikalnega bika.

Pred občinskimi volitvami.

Občina je temelj države in hrbenica narodnega življenja. Zdrave občine — zdrava država in hirajoče občine — hirajoča država. Ker je to neopobitna resnica, zato imajo tudi občinske volitve, ki določujejo voditelje občin, največji pomen. Prav posebno pomenljive pa so občinske volitve za narodno gospodarstvo, ker od gospodarske sile občine je odvisno vse bogastvo države. Poleg tega pa so občinske volitve merilo za politično življenje, ker izidi občinskih volitev bodo pokazali tudi mišljenje dežele.

Vse to je veliki pomen občinskih volitev. Če se zavedate tega, ste stori-li že svojo prvo državljansko dolžnost, ker ste se odločili, da se volitev udeležite. Vsa naša pristaša, vsa naša komišlihenik, vsek pravi državljan mora vedeti pred vsem eno, to je, da obstoji za občinske volitve za njega volilna dolžnost.

Nihče ne sme izostati od volitev, vsakdo mora priti na volišče!

Iz te dolžnosti posameznika pa izhaja nujno dolžnost naših krajevnih odborov. Da se more posameznik volitev udeležiti, za to morajo poskrbeti krajevni odbori, ki morajo izvršiti vse volilne predpriprave in pred vsem postaviti

kandidatno listo,

ki bo v prid občine in v čast stranke. Glavna naloga občinskih mož je, da skrbje za občinsko gospodarstvo. Zategadelj spadajo na kandidatne liste tudi le možje, ki so priznani dobri gospodarji. Dolžnost občinskih mož je dalje, da varujejo pravice občine. Zato spadajo na kandidatno listo zopet le možje, ki niso odvisni od gospode, ki znajo in ki hočejo samostojno in brez ozira na tuje vplive misliti. Ker je vsak kimovec, vsak podrepnik na škodo občine, zato proč z njim! Vsa izvoljenec prejme z izvolitvijo tudi politično moč. Vedno še so bili v škodo ljudje, ki izrabljajo svojo moč, ki jim manjka nra-

na sila, da bi izpolnjevali svoje obveznosti z vso vestnostjo in nepristransostjo. Tudi na to se ozirajte, ker storili boste s tem dobro občini in samemu sebi!

Končno naj velja pa še eno geslo, ki ni nikdar dovolj poudarjeno, in sicer geslo

strankarske discipline.

Nikdar in nikoli ne postane naš kmetovalec gospodarsko in politično samostojen, nikdar in nikoli ne bo deležen v vsem obsegu dobrot svojega dela, če ne zmaga ideja Stare pravde, če ne prodre misel kmetске osamosvojitve. Zato smemo in moremo podpirati samo tistega, ki gre brez ozira na desno in na levo vztraja za ciljem kmetске zmage, ki je pristaša naše SKS., edino prave kmet-ske stranke.

Nismo pa še zadostili svoji strankarski dolžnosti, če smo postavili na kandidatno listo za stranko zaslužne ljudi, naša dolžnost je marveč, da stojimo za listo kot en mož, četudi bi si morebiti želeli njeno sestavo malo drugače. Mnogoče je, da bi se vedno vsi strinjali popolnoma z listo, vendar pa mora veljati pri vseh, da če je enkrat lista postavljena, potem ne sme biti več ugovora proti njej. V boju je treba enotnosti, ker drugače je vse izgubljeno.

S postavitvijo kandidatnih list se prične šele pravi

volilni boj.

V vsakem boju zmaga tisti, ki ima najboljšo živca. Zato ljudje: mirno kri in hladna razum! Čim bolj se bo bližal dan volitev, tem bolj bodo besneli nasprotniki in na dan volitev bodo streljali s svojimi najtežjimi topovi, z lažmi, da bi se morali vsakomur lasje jeziti, če ne bi bilo vse le podel volilni manevar. Zategadelj še enkrat: mirno kri! Naj opravljajo, naj obrekujejo, naj psujejo, naj lažejo, Vi ostanite mirni in hladni, saj jih poznate in veste, da je laž njih glavno sredstvo! In čim bolj bodo stopnjevali svoje napade, tem bolj se jim v srcu smejite, ker tudi njih napadi bodo dokaz, da je Vaša stvar dobra. Strele lete na vrh gore in ose ne žro najslabše plodove. To si zapomnite in ne pustite se begati!

Navodilo krajevnim odborom in zaupnikom SKS. glede občinskih volitev v Sloveniji.

Vezanje kandidatnih list.

Dve stranki ali več strank lahko veže kandidatne liste, in sicer še potem, ko so bile liste že vložene. Pomen vezanja kandidatnih list tiči v tem, da si stranke, ki so vezale liste, zagotove ostanek. Pri ostanku pride namreč prva v poštev tista stranka, ki je dobila največ glasov (odbornikov), če preseza njen ostanek polovice volilnega števila, in sicer ne glede na to, ali je dobila kaka šibkejša stranka večji ostanek. Ako se torej dve listi vežeta, ki sta vsaka zase morda šibkejši, ali pa bi njih ostanek ne presežal polovice volilnega števila, čeprav bi bili močnejši, dobita vezani listi iz ostanka, ki je sicer manjši od onega kake druge liste, vendar pa preseza polovico volilnega števila, če enega odbornika. Če bi ne bila vsa odborniška mesta izpolnjena.

Vezavo kandidatnih list je treba vsaj osem dni pred volitvijo prijaviti okrajnemu glavarstvu.

Prijava bi se glasila n. pr. tako-le:

Okrajnemu glavarstvu

v

Podpisani pooblaščen zastopniki kandidatnih list «Samostojne kmetijske stranke» in «Delavske liste» za volitev občinskega zastopstva občine Pasji dol javljamo s tem v zmislu § 15. a uredbe o volitvah v občinska zastopstva v Sloveniji vezanje kandidatnih list «Samostojne kmetijske stranke» in «Delavske liste».

V Pasjem dolu, 15. aprila 1921.

Janez Močan,

zastopnik liste

«Samostojne kmetijske stranke».

Miha Janežič,

zastopnik «Delavske liste».

To prijavo morajo podpisati zastopniki kandidatnih list, ki so navedeni na listah kot zastopniki list, s katerimi obuje ob potrebi politično oblastvo ali županstvo.

Kako se voli?

V očinah, kjer se predloži samo ena kandidatna lista, proglašajo župan

S tem pa seveda še ni rečeno, da bi morali držati roke križem in pustiti vsak napad nasprotnikov neodvrnjen, temveč ravno narobe: zavedati se morate, da je v napadu več sile kakor pa v obrambi. Nikakor ne pravimo, da bi morali Vi napadati na pretiran način, toda Vaša dolžnost napram resnici, hčerki božji, je, da razložite vsem položaj tako, kakršen je.

Brez usmiljenja razkrinkujte vse delovanje nasprotnikov in ne prizanesite niti enim niti drugim! Predvsem si pa zapomnite, da niso naši nasprotniki samo klerikalci, ampak tudi demokrati, socialni demokrati, narodni socialisti in komunisti! Boj velja vsem in ne samo enim, v prvi vrsti pa seveda komunistom.

Občinske volitve imajo svoje posebnosti in mnogokrat se pripeti, da je kompromis

med strankami neizogiben. V tem oziru si zapomnite vsi, da je kompromis načeloma škodljiv in le redkokdaj priporočljiv. Če ga pa že kdaj sklenete, tedaj ga sklenite le v primeru, če z njim koristite občini in ne trpi pri tem čast stranke.

Slab bojevnik je, kdor ne izrabí vseh pripomočkov, ki so mu na razpologo.

Ker nimate

boljšega zaveznika

kakor je «Kmetijski list», zato se ga poslužite, ga razširajte in podpirajte ter prepričani bodite, da ste opravili s tem polovico dela! Tisk je municija stranke in boj je izgubljen, če ga pričnete brez municije. Zato naročajte «Kmetijski list», zato ga razširajte, zato mu poročajte! Občinske volitve so dvakrat koristne, če so v prospeh tudi glasilu «Stare pravde».

Cas hiti. Tega se vedno zavedajte! Podvizajte se z delom, pomnožite vrste agitatorjev, stopnjajte svojo marljivost, ker vam je izročena usoda kmetijskega blagostanja, ker Vi odločate o kmetijski gospodarski in politični bodočnosti! Gorje vam, če z brezdelico zakrivite, da ostane Stara pravda še naprej neizpolnjena, sramota vam, če je ne priborite svojim otrokom in potomcem! Možnost vam je dana. Zato na delo, na neumorno in neprestano delo!

V boj za Staro pravdo!

predloženo listo za izvoljeno. V tem primeru bi volili izvoljeni odborniki samo župana in občinski svet.

Voliti je osebno; le če je volilec invalid, tako da ne more svojeručno voliti, lahko pripelje s seboj pooblaščenca, kateri zanj voli.

Volitev vodi volilni odbor, ki obstoji iz zastopnikov občine in zastopnikov strank, ki so vložile kandidatne liste. Občno zastopa predsednik in en odbornik. Kjer obstoji občinski odbor, tam imenuje le-ta predsednika (župana ali občinskega svetovaleca) in enega odbornika, kjer pa so bili občinski odbori razpuščeni in upostavljena gerentstva, tam imenuje predsednika in odbornika okr. glavarstvo. Razne stranke pa zastopajo predstavniki kandidatnih list (čuvvari skrinjice).

Pri volilnem opravilu mora biti vedno navzoč predsednik ali občinski odbornik in en predstavnik list. Ako se kak predstavnik liste odstrani, ga mora nadomestovati namestnik, če pa ni nikogar, se volitev vzle temu nadaljuje. Vendar pa je važno, da je predstavnik ali namestnik vedno navzočen, da pazi na red in opozori vsakega volilga na našo listo.

Volilni odbor je odgovoren za to, da se volitev v redu vrši. Člani volilnega odbora se morajo zadržati vsakega vplivanja na volilce.

Vsak član volilnega odbora ima kot tak pravico glasovanja v volilnem odboru — tudi predstavniki list —; predsednik pa glasuje samo takrat, kadar je število glasov na obeh straneh enako.

Vsako nerednost in vsako stvar, proti kateri bi imel eden ali drugi član volilnega odbora kake pomisleke ali pripombe, se mora zabeležiti v zapisniku.

Volitev se vrši na isti način kot se je vršila volitev v ustavotvorno skupščino.

Predsednik ali član volilnega odbora, ki predsednika nadomestuje, mora povedati vsakemu volilcu, kateri stranki pripada vsaka posamezna skrinjica. Isto pravico imajo tudi vsi predstavniki kandidatnih list.

Da so predstavniki list (čuvarki skrinjice) vedno navzočni, je važno zlasti v tistih občinah, kjer so župani in odborniki naši politični nasprotniki.

Volitev traja od osmih zjutraj pa do petih popoldne.

Volilni odbor (tudi predstavniki list) se sestane že eno uro pred pričetkom volitve, da prevzame od župana volilni material (skrinjice, krogljice in imenik volilcev). Skrinjice je treba natančno pregledati, če so v redu. Predvsem je treba ugotoviti, da so skrinjice prazne in da ni morda v njih že kaj kroglic.

Kandidatne liste se uvrste po tistem redu, v katerem so bile predložene političnemu oblastvu. Lista s prvo številko pride na prvo mesto, lista z drugo številko na drugo mesto itd.

Določbe o volitvi župana in o izračunanju volilnega števila ter druge važne določbe bomo priobčili v prihodnji številki.

Tajništvo SKS. v Ljubljani.

Naseljevanje v južnih krajih države.

V odmorih, ko ni bilo v Beogradu najnujnejega dela, sem prepotoval večji del pokrajine, ki je določena za naseljevanje, in sicer tja do grške meje. Zemlja je krasna in bogata. Poleg navadnega kmetijstva in vinogradništva gojijo riž, bombaž in sviloprejko. Cez nekaj desetletij bo tam gotovo cvetelo blagostanje.

Do Skoplja se podnebje ne razlikuje mnogo od našega na Kranjskem in Štajerskem, od Velesa do Dojrana pa je zemlja naše Primorske, kjer v ravninah ne traja sneg.

Vseeno pa ni vsled sedanjih vladnih odredb naseljevanje v teh krajih mogoče. Vlada daje sicer poleg gole zemlje tudi še nekaj druge pomoči, kakor posojila, les in orodje. Ali vse to neredno in nezadostno. Dokler ne uredi vlada naseljevanja bolje, moram vsakemu odsvetovati, da bi se podal za doma. Pač pa svetujem pravice. Za preselitev je predvsem treba, da si vsakdo, ki se želi tam naseliti, že vnaprej zgradi ali preskrbi potrebščinami. Dolžnost vlade je, da to uredi.

Ko bo vlada to uredila, potem naj naseljnikom pogodbeno izroči posestvo z obremenitvijo na dolgo ročno odplačevanje. Sedanji način naseljevanje pa naseljenike le ozlovoljuje. Namesto pionirjev kulture in kolonizacije ter namesto trdnih opor za obstoj države pomnožuje na ta način država število nezadovoljnih.

Toliko za enkrat v vednost vsem, ki so se prijavi. V nadaljnjih številkah «Kmetijskega lista» pa bom opisal vso naseljeniško akcijo podrobnje.

Ivan Mrmolja, narodni poslanec.

Naši shodi.

(Iz Bohinja.) Dne 30. marca je bil v Bohinju sijajno uspeli shod naše stranke. Na shodu je poročal poslanec Kušar, ki je temeljito ovrgel laži in naltolcevanje klerikalnih poslancev; ki ne čutijo druge potrebe, kakor da se vozijo za mastne dnevnice okrog in da hujskajo kmeta proti kmetu. Na ta način se pač najbolje izvršuje Kristusov nauk! V obilnem številu zbrani kmetje so sledili z zanimanjem izvajanjem tovariša poslancev. Uspeh klerikalnih klevet je bil v tem, da so vsi navzočni zborovalci izrekli soglasno zaupnico našim poslanecem.

(Z Iga.) Dne 28. marca je bil tu shod SKS, na katerem je poročal poslanec Kušar, ki je žel za svoja izvajanja pri mnogostevilnih zavednih izjanskih tovariših burno odobravanje. Vsem našim poslanecem je bila izrečena na shodu soglasno zaupnica.

(Shodi poslanca Jakoba Kušarja.) V nedeljo dne 3. t. m. in v ponedeljek dne 4. t. m. je priredil naš delavni poslanec Jakob Kušar celo vrsto shodov, ki so se vsi sijajno obnesli. V nedeljo so bili njegovi shodi v Starem trgu, Grahovem, Cerknici in Borovnici. Posebno znamenit je bil shod v Grahovem, na katerem je istočasno zboroval tudi klerikalni poslanec Skulj. Kljub največjemu prizadevanju le-tega pa ni rodil njegov shod prav nobenih plodov klerikalni politiki. Na shodu je glasoval za klerikalce samo en zborovalec, četudi je Skulj opetovano pozival zborovalce, da vzdignejo roke. Čisto drugače pa je bilo na shodu tovariša Kušarja, kjer so vsi z navdušenjem izrekli zaupnico našim poslanecem. Da je tovariš Kušar pošteno zavrnil vse neres-

ničnosti poslanca Skulja, ni treba še posebe omenjati, ker to se razume že samo po sebi. Na vsak način bo shod v Grahovem še dolgo zvenel Skulju po ušesih. Sijajna sta bila tudi sestanka na Borovnici in na Vrhniki. Sicer so poskušali klerikalci motiti shod in so prignali celo kaplana na shod. Dosegli pa niso drugega, kakor da so morali slišati iz ust tovariša Kušarja tako silno obtožbo klerikalne politike, da so morali kar utihniti. Velikasten je bil shod v Cerknici, na katerem ni bilo prav nobenega nasprotnika, in enako sta se posrečila tudi shod v Starem trgu in sestank v Begunjah. Vrlemu poslancu za njegovo marljivo delo naše priznanje. Gospoda Skulja pa prosimo, da priredi še nekaj nam tako koristnih shodov, kakršnih je bil shod v Grahovem. Hvala, gospod Skulj!

(Resolucija.) soglasno sprejeta na Kušarjevih shodih, se glasi: Shod volilcev jemlje z odobravanjem poročilo poslanca Kušarja na znanje in izreka poslancem SKS. popolno zaupanje. Zlasti pa odobrava njih vstop v vlado ter jih pozivlje, da nadaljujejo z delom za Storo pravdo!

(Shodi na Dolenskem.) V nedeljo sta priredila krasen shod v Metliki tovariša poslanec Majcen in vinarski nadzornik Skalický. V ponedeljek pa sta zborovala v Črnomlju. Oba shoda sta bila nujno potrebna, ker klerikalci begajo volilce ko za stavo.

(V Podzemlju) bo dne 10. t. m. porani sv. maši shod SKS. Poročal bo na njem tovariš poslanec Majcen. Vsi na shod!

(Na Suhorja) priredi dne 10. t. m. drugi sv. maši (ob desetih) shod SKS. poslanec Majcen. Volitci, pristaši Vaši poslanci Vam poročajo tudi po volitvah, čujte njih poročilo; povejte svoje želje! Zato vsi na shod!

(Pri Sv. Lenartu v Slovenskih gorah) bo v nedeljo dne 10. aprila porani sv. maši javen shod SKS. Na shodu bo poročal poslanec Mrmolja. Vsi pristaši na shod!

Pokrajinske vesti.

(Seja načelnikstva SKS) je bila v torek dne 29. marca. Zelo dobro obiskana seja, katere so se udeležili tudi poslanci Drogenik, Kušar, Majcen, Pucelj, Rajar in Urek, je uspešno nad vse pričakovanje dobro. Poslansko poročilo je podal tovariš Pucelj. V skrajnem dvehurnem govoru je odkritostoraj in jasno obrazložil vse vzroke, ki so prislili naše poslance, da so izstopili iz Zemljoradniškega kluba in si osnovali svoj lastni klub. Z njemu lastno živahnostjo je nato podal pregledno in obsežno sliko današnjega položaja in pokazal smerice za bodoče delo. Zborovalci, ki so njegovemu poročilu z izrednim zanimanjem sledili, so izrekli glasno svoje odobravanje, ki je posebno naraslo tedaj, ko je poslanec Pucelj z natančno navdobo pogovor naših poslancev za vstop v vlado dokazal, da znajo naši poslanci braniti interese našega kmetovalca tako, kakor še nihče doslej. Po živahni debati, ki je sledila poročilu, so zborovalci soglasno in z navdušenjem izrekli vsem poslanecem svojo neomajno zaupnico. — Enako razveseljivo so se obravnavale ostale točke dnevnega reda in povsod doseženi skoraj soglasni sklepi so najboljši dokaz, da vlada v stranki tista enotnost, ki je za zmago potrebna. Seja je trajala od desetih dopoldne pa do šestih zvečer in kljub ozkim prostorom je ostalo število zborovalcev skoraj vedno isto. Zato vsa čast zborovalcem, ki so se zopet izkazali kot pravi in neomajni borci za pravice kmetijskega ljudstva.

(Dragoceno priznanje.) V 12. številki «Domoljuba» je napisal poslanec Skulj troje značilnih priznanj. Prvič konstatira svoj popoln neuspeh z organiziranjem kovačev, drugič mora priznati isto glede njegove organizacije krojačev in tretjič priznava popoln polom svojega poslanskega kluba v Beogradu. Poslanec Skulj pravi namreč dobesedno: «Naš klub poslancev je skoro najbolj osvovažen v Beogradu!» — Škoda, da ne pove g. Skulj tudi zakaj je klerikalni klub najbolj osvovažen, ker to bi bilo še dragocenejše priznanje. Sicer pa itak že ves svet ve, da je dvorezna in demagoška politika vzela klerikalcem v Beogradu, poslednje empatije. — Radovedni pa smo, če misli g. Skulj tudi priznati svojim volilcem, da ne more z bog osvovaženosti klerikalni klub prav ničesar storiti za koristi našega kmeta. In še bolj smo radovedni, če bodo volilci še vnaprej tako zaslepljeni, da bodo volili ljudi, katerih edina «zasluga» je, da si pridobivajo na nelep način sovražnike in da škodujejo ugledu slovenskega imena. Res lepi uspehi!

Pozor!

Občinske volitve razglasijo županstva. V razglasih je tudi navedeno, do katerega dne in katere ure se smejo vlagati kandidatne liste. Pazite, da ne zamudite roka!

(Tako se ne delaj!) Priletel nam je v roke listič s tole vsebino: Št. 5471.

— Poklic. Gospod Jakob Kušar, stanujoč v (na) Unanje Gorice, hiš. št. se naroča, da pride dne 6. aprila gotovo k okrajnemu glavarstvu v Ljubljano, Hrenova ulica št. 11, in se s tem poklicem oglasi v uradni pisarni. — Ako ne pridete, Vas dam privesti z orožniki. Okrajno glavarstvo v Ljubljani. Podpis nečitljiv. — Ne moremo si kaj, da ne bi na ta listič napisali nekaj svojih pripomb, ker pomenja listič prvi naravnost neoprostljivo sramoteno slovensčino, drugič pa višek sirovosti, ki jo more zagrešiti kak urad. Kaj se pravi to «poklic»? Kje ste že slišali, da se ljudje naročajo. Gospod Kušar se naroča! Po pošti ali pri trgovcu ali kako? Okrajno glavarstvo se končno niti ne sramuje potvarjati imena vasi. Na Kranjskem namreč ni Unanijih gorice, temveč so le Notranje gorice. To bi okrajno glavarstvo lahko vedelo. — No, najlepše si je pa prihranilo glavarstvo za konec. Poslušajte: Ako ne pridete, Vas dam privesti z orožniki! Dragi gospodje pri glavarstvu, ali res nimate v sebi toliko čuta, da bi videli, da je taka grožnja grda žalivka strank. Ali se v resnici ne zavedate, da je prva dolžnost uradnikov, da je vpljuden s strankami, zlasti z davkoplačevalci! Nas prav nič ne briga, če vam je nekoč Avstrija zaukazala z orožniki groziti in z orožniki izsiljevati od kmetovalca poljske pridelke med vojno. Danes smo v kraljevini SHS, kjer so take sirovosti prepovedane. To si dobro zapomnite! Višek nerasumnosti pa je dosegel dotični uradnik, ker je naslovil tak «poklic» na narodnega poslanca. Ali o tem nečemo izgubljati besedi, ker to bo že uredil naš tovariš Kušar sam. Zadrževamo pa, da poverjenik za notranje zadeve pouči razne gospode pri okrajnih glavarstvih, da je njih prva dolžnost vpljudnost z davkoplačevalci. Če ne bodo te vrstice zadostovale, bomo pa nastopili drugje.

(Naš članek «Učiteljstvu») je pod naslovom «Prava beseda ob pravem času» celotno ponatisnil «Učiteljski tovariš». Ker spremljajo ponatisnik tople in vzpodbujajoče besede g. dvornega svetnika Gangla, zato upamo, da bo mlajše učiteljstvo, kateremu sta oba članka osobito namenjena, v najboljšem namenu napisane besede vpoštevalo in pričelo z delom, ki bo v skladu z lepo tradicijo učiteljstva.

(Zerjavovo pismo.) «Slovenec» je našel novo kost, kj je gloda, da se mu kar cedi iz ust. Je to neko pismo, ki ga je bajje pisal dr. Zerjav nekemu demokratu («Slovenec» imena seveda ne pove), v katerem razlaga dr. Zerjav, da smo samostojni čisto odvisni od demokratov. Stara laž, ki naj, na novo pogreta in ozaljšana z dr. Zerjavovim imenom, pomaga skrahirani klerikalni politiki na noge. Nas take izmišljotine in enake potvorbe resnice puste popolnoma mirne, ker so le izliv pobožnih želj, ki pa ne čakajo svojega uredničenja. Če je to pobožna želja klerikalcev ali pa dr. Zerjava, je nam to čisto vseeno. Enkrat spoznajmo že še eni in drugi, da se naši interesi ne krijejo in da smo si nasprotni. «Slovenec» pa naj le gloda naprej kost, saj z lajanjem si jo je zaslužil!

(Stanovnikov fantek) je na cvetno nedeljo farbal po Železnikih žagarje. Objuboval jim je, da jim bo pri socialnem skrbstvu preskrbel zvišanje plač. Tisto pa, tisto! V Ljubljani se kar tresejo, če se le prikaže Stanovnikov fantek!

(Stanovnikov fantek) je sedel vso vojno doma za pečo. Ali je taka telesna reva, ali je bilo kaj drugega vzrok. Pa ne da bi bilo res, kar se splošno govori, da se je fantek smilil Štefetu, ki mu je zato pomagal.

(Stanovnikov atek) so silno hudi. Sklenili so, da vložijo vsak dan novo tožbo proti «Kmetijskemu listu», pa smo bili tako grdi, da jih že nekaj tednov nismo omenili. Zato smo pa sedaj popravili zamujeno in si privoili fantka in atka. Upamo, da bosta sedaj oba zadovoljna.

(Kandidat Škoberne) in vsa klerikalna garda molči na naše javno vprašanje, kako je z njih zvezami z Radičem! Gospod kandidat, zapomnite si, tudi molk ima svojo silo in v Vašem primeru dokazuje, da ste se Vi v Zagrebu diskvalificirali kot Slovenec in kot poštenjak. Ne pod-

pira Slovenec Radiča in ne izdaja se poštenjak za poslanca, če je le propal kandidat. Oboje ste storili Vi, zato ste se pokrili s sramoto!

(Farbarija brez primere.) «Slovenski gospodar» piše, da se bo pri občinskih volitvah odločevalo, če bodo šli naši vojaki še v Makedonijo ali ne. Neumnost brez primere! Pri občinskih volitvah se odloča samo o občinskih stvarih, ne pa o državnih. Kaj imajo v klerikalni stranki res take backe, da jim smejo take neumnosti natvezati?

(Značilno.) Na Koroškem je ob plebiscitnem boju bilo glavno orožje Nemec proti nam to, da morajo naši fantje služiti v Makedoniji. Klerikalci uporabljajo pri agitaciji za občinske volitve prav isto sredstvo. Ali vas res ne obliva rdečica sramu, vi brezdomovinski demagogi!

(Ne podpirajte dezertarjev!) V zadnjem času je v Sloveniji stalno več vojaških beguncev. Vsem treznim ljudem svetujemo, da pouče vse begunce, da je njih ravnanje škodljivo domovini in kvarno njim samim. Danes služijo le 18 mesecev; naj potrpe, ker le tedaj bo mogoče doseči, do bodo služili v Sloveniji. Dokler pa dezertirajo v takem številu, bodo služili še vnaprej v Makedoniji.

(Popravljamo.) V poročilo o «Občnem zboru obrtne zadruge na Bledu», ki je izšlo v 12. številki našega lista, je zašlo brez potrebe tudi ime gospoda Rebolja, ki ni «nikogar inspiriral», niti se «prodal demokratu». To v pojasnilo.

(Krajevni odbor SKS. v ljubljanski okolici.) Prosimo, da čim prej vpošljete podpisane pristopnice za «Ekonomo» in pooblastila za dviganje delnice. — «Ekonomo», osrednja gospodarska zadruga v Ljubljani, reg. zadr. z omeje. zav.

(Na Selu pri Bledu) je preminula Neža Soklič, žena občesposlovnega posestnika in našega odličnega pristaša Sokliča. Žalujočim ostalim naše iskreno sožalje! Lahka ji zemlja!

(Na Črešnjevcu pri Vrhlogi) je preminil dne 24. marca po kratki mučni boleznj naš zvest tovariš Juri Mlakar. Žalujočim ostalim vrlega posestnika izreka krajevni odbor SKS. v Vrhlogi svoje iskreno sožalje. Lahka mu zemlja!

(Podružnica «Kmetijske družbe» za Tuhijsko dolino) je imela dne 19. marca svoj občni zbor, na katerem so bili izvoljeni v novi odbor: za načelnika Viktor Engelman; za podnačelnika Franc Pančur; za odbornike pa Jernej Kadunc, Josip Pestotnik, Ivan Slapnik, Anton Homar, Franc Hribar, Jos. Cevc in Matija Sedušak. Zborovanje kakor tudi volitve so se izvršile prav mirno in dostojno. Vsi zborovalci so imeli iste cilje in iste želje, kajti bili so sami zavedni pristaši SKS.

(Poučna tečaja.) Na državni kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu se priredita v mesecu aprilu ta-le tečaja: Od dne 13. do dne 15. aprila trodnevni čebelarški in vrtnarski tečaj; od dne 26. do dne 30. aprila pa petdnevni živinorajski, mlekarški in tečaj za pridelovanje kreme. Prvi tečaj se začne v sredo dne 13. aprila točno ob devetih. Zanj se je treba prijaviti najkasneje do dne 9. aprila. Drugi tečaj pa se začne dne 26. aprila točno ob devetih in se je treba zanj prijaviti najkasneje do dne 20. aprila. Udeleženci tečajev dobe proti majni odškodnini prenočišča na zavodu. Priglasje za oba tečaja sprejema ravnateljstvo državne kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu.

(Služba viničarskega predelavca) s prostim stanovanjem, užitek ene kравe, deputatom v petioto in v drveh ter plači po dogovoru je razpisana na državni kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu. Lastnoročno spisane prošnje, ki jih je opremiti z dokazili o starosti, sposobnosti, o dosedanjem službovanju, o državljanstvu in znanju slovenskega jezika ter o rodbinskih razmerah, se morajo vložiti do dne 15. aprila pri ravnateljstvu državne kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu.

(Služba mlekarja) s prasto hrano in stanovanjem in za mesečno plačilo 500 K je razpisana na državni kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu. Prošilci morajo imeti strokovno izobrazbo in praktično vajo ter morajo učence navajati pri molži in pri vseh mlekarških delih. Prošnje, ki jih je treba opremiti z dokazili o starosti, o strokovni sposobnosti, o dosedanjem službovanju, o državljanstvu in o znanju slovenskega jezika, se morajo vložiti do dne 15. aprila pri ravnateljstvu državne kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu.

(Dekan Karel Gnidovec obsojen.) Ob reklamacijskem postopanju pri zadnjih državnozbornskih volitvah ni hotel dekan Gnidovec izdati našim pristašem krstnih listov, ki so jim bili za dosego njih volilne pravice potrebni. Ker je bilo na ta način mnogo volilcev oropanih svoje državljsanske pravice, je bila vložena proti dekantu Gnidovcu ovadba, na podstavi katere je bil dekan obsojen na 400 kron globe, oziroma štiri dni zapora. Proti tej obsodbi se je pritožil dekan Gnidovec na stol sedmorice v Zagrebu, ki pa je njegovo pritožbo zavrnil. S tem je postala obsodba pravnomočna. — Prav tako, naj prejmejo vsi kazen, ki so hoteli odvzeti ljudstvu njegove pravice, njegovo soudeležbo pri vladi, ki sloni prav na volilni pravici.

(Kozje.) V 11. številki «Slovenskega gospodarja» se napadajo kozjanski samostojenci, češ da so delili graščinsko ozemlje. Članika manjka podstava. V agrarnem občinskem odboru so samo trije samostojni, vsi drugi so pa klerikalci in demokrati. Načelnik je g. Franc Guček, klerikalec. Pozabili so uvrstiti med siromake g. dekana Marka Tomažiča, ki je dobil več kakor hektar najlepšega in najboljšega travnika, dasiravno ima že preko 10 ha njiv in travnikov. Ko bi delili mi samostojenci, bi zadovoljili vse stranke, kajti mi ne delamo pristransko.

(Gospodu Francu Zebotu, uredniku «Slovenskega gospodarja» v Mariboru.) Časnikarsko društvo je sicer izdalo za vse časnikarje, tudi za nas, obvezni sklep, da se uredniki ne smejo napadati po listih. Ravnali smo se po tem sklepu, da si so nas dostikrat sprilo ostudnih laži po klerikalnih listih prav neprijetno srbeli prsti. Ali čisto naravno pa je, da prevzame urednik, ki hoče, da se ga glasom spredaj omenjenega sklepa ne napada po listih, tudi svoje dolžnosti, da vsaj po shodih ne nastopa na način, ki izživa naravnost odgovor. Gospod Zebot, po zanesljivih poročilih ste si dovolili na shodu dne 20. marca v šentjernejški župniji sledeče izpade proti naši stranki, in sicer ste trdili: 1.) da so naši poslanci zvezani z demokrati, komunisti in socialnimi demokrati; 2.) da se zavzemajo naši poslanci za zakon, o katerem odločujejo že policaji, orožniki in odvjetniki; 3.) da so naši poslanci prodali ljudstvo komunistom, demokratom in socialnim demokratom; 4.) da ste o vseh naših poslancih, o čemer se še pogovorimo, podajali prav nekvalificirane informacije, recte neresnice. Petič in poslednjič, da je bil na ta način podan ves Vaš govor. — Gospod Zebot, kot časnikar morate vedeti, da so take trditve odkrite laži in nizkotna demagogija. Pozivljemo Vas torej, da odkrito in možko pojasnite stvar, ker drugače bi morali obžalovati, da pojmuje slovenski časnikar tako žalostno svojo dolžnost, ki obstoji gotovo v prvi vrsti čaščenju resnice. Odkrito pa tudi izjavljamo, da v primeru Vašega molka odgovorimo z vso odločnostjo in z vso brezobzirnostjo.

(Donesek h «kancelparagrafu».) Dne 28. marca je udrial pri pridigi v Šent Jerneju župnik na tak način po naših pristaših, da so najbolj obrekovani sklenili, da ne bodo šli prej v cerkev, dokler ti napadi ne nehajo. Trdili smo vedno, da štiti «kancelparagraf» pravo vero, ker uničuje sedaj razširjeno zlorabo vere. Kam pa ta privede, kaže šentjernejški primer. Zato, verniki, na plan za čistost in neomadeževanost svete vere!

(Slovenjgrдец.) Med vojno je deloval tu davni upravitelj gospod Čopin. Njegovo delovanje je bilo tako, da je še danes pri ljudstvu na slabem glasu. Zato pozivljemo davno oblastvo, da nas reši gospoda Čepina in da ga premesti drugam, kakor je to storilo že z drugimi uradniki. Upamo, da bo ta kratek poziv zadostoval, ne da bi nam bilo treba privleči druge stvari na dan.

(Poštnem ravnateljstvu.) V Radenci na Štajerskem je bila vržena v pisemsko skrinjico karta, na kateri je bilo napisano: «Na zdar jurjevski Sokol!» Ko pa je prišla karta v roke naslovljenca, pa je bila izbrisana na njej beseda «Sokol» in namesto nje napisana beseda fantje! Ker se to ni moglo dogoditi drugje kakor na pošti, zahtevamo v tem oziru preiskavo. Ker strankarske zagrizenosti pri uradnikih ne trpimo, zato v preiskavo z uradnikom, ki jo je zakrivil!

(Iz Pišec.) Kakor je bilo pričakovati po letošnji skrajno mehki in topli zim, se je pojavila po naših vinogradih gosenica-pedic letos že v začetku meseca marca. (Popisal sem gosenico in metulja v lanskem «Kmetovalcu».) V mojem % velikem vinogradu smo uničili ob rezavi dne 7. marca nad 100 napol razvitih gosenic. Kakor zdaj vidim, jih je še mnogo ostalo, kajti oklestile so mi že dokaj trsov. V kakšni množini nastopa letos ta škodljivec, kaže pobiranje gosenic po šolskih otrokih v tri orale velikem vinogradu Pernaverja dne 2. aprila 1921., kjer je 19 šolarjev nabralo pod mojim vodstvom v pičli uri 153 gosenic. Da smo

imeli več časa, nabrali bi jih bili najbrž še enkrat toliko. Ker je ta gosneca, kakor vse gosnice, zelo požrešna in v stanu, da ogloda, še preden dorase, ravno sedaj se razvijajoče oči ne samo na enem trsu, ampak na 2 do 5 trsih, je pač jasno, kakšno velikansko škodo mora napraviti ta gosneca po naših vinogradih. Zato je v jeseni toliko jalovega trsja! — Zato resno in nujno kličemo: Vinogradarji v Posavju, zatirajte gosnico-pedice, ki nastopa letos v ogromni množini in ki klesti trsje, da je groza. Da omejite kolikor toliko njeno pogubonosno delo in se obvarujete obštetne škode, so večji otroci kaj pripravni za pobiranje. — Nadučitelj J. Medved.

(St. Peter pri Mariboru.) Lansko leto nam je očital «Slovenski gospodar», češ da rešujemo Staro pravdo z godbo, ker smo se ob priliki kmetijskega taborja na Pesnici poslužili naše kmetijske godbe iz Metave. Sploh je bila omenjena godba že večkrat napadena v klerikalnih listih, ker je sodela pri naših prireditvah. Sedaj pa, glejte čudo, je igrala godba na Veliko noč na koru v cerkvi. Tudi najstarejši Szentpetrčani ne pomnijo kaj takega. Ali nihče se ne gane in nihče ne najde besede proti godbi. Zakaj pa sedaj ne, to nam naj pojasni dični «Slovenski gospodar». Ali bi hoteli naloviti kaline? — Pri večernici je gospod kaplan primerjal nas samostojneže s farizeji. Gospod kaplan, primera šepa. Mi ne nosimo nikdar vere na jeziku, kakor mnogi, že veste kateri, pač pa v srcu. Zato pa je tudi bolje, da prenehate na prižnici s farizejami, ker drugače bo «kancelparagraf» še prej sklenjen. Ne odganjajte ljudi iz cerkve, temveč s pravo božjo besedo jih vabite v cerkev! Ker razaljavja primera s farizeji tega ne stori, zato se poboljšajte! — Več Szentpetrčanov.

(Iz Premurja.) Blizajo se občinske volitve. Po Sloveniji je nastal že živahen volilni boj. Tu v Prekmurju pa prireja samo poslanec župnik Klek volilne shode. Ta mož obvlada danes vse Prekmurje. In gotovo je, da bo njegova stranka, SLS, zmogla na vsej fronti, kakor pri volitvah v ustavodajno skupščino. In zmogla je samo zaradi zanikrosti in brezbrčnosti drugih strank. V prvi vrsti je poklicana tu nastopiti na agitacijskem polju SKS. Ta stranka mora zanesti svoj zeleni prapor na zelena prekmurska polja. Na teh poljih naj zmagonosno zaplota prapor kmetijskih žuljev in obrtniškega znoj! Na delo, in sicer hitro, da ne bo prepozno! V Prekmurju sicer ni več madžarskih grofov, a ostali so njihovi zvesti hlapci duhovniki. Ti duhovniki, plebanusi in kaplani, so največji Madžaroni. Država svetega Stefana je njih ideal, za njim pride Rim in daleč daleč šele mal spomin na materinščino-slovenščino. O kakem razumevanju za narodno ujedinjenje niti sledu ni. Takšni so tukajšnji duhovniki, ki so poleg tega še podrejeni madžarskemu škofu v Sombatelju. Redi pa te gače Jugoslavija na svojih prsih, da ji pijejo mleko in da vcepljajo njenim državljanom strup in prepričanje, da je Madžar več nego Slovan. Ne rovarijo samo na tihem, temveč čisto očito govore, da pride kmalu dan, ko jih pridejo odrešiti njihovi gospospode grofi Madžari. In kmet, kateremu je dala država tu zemljo v last, seveda nepoučen, trobi z duhovnikom v isti rog. Tu bi imela SKS mnogo posla in dela, ki bi pa rodilo zelo hvalehen sad. Skrajni čas je že, da se zgane SKS in da pride semkaj. Kmalu bodo volitve. Zato na delo, ker ljudstvo je nevedno in zapeljano. Toda pridite hitro, da ne bo prepozno! S.

Kmetiško imetje v nevarnosti.

(Napisal Vičanski Škerlec pri Veliki nedelji.)

Štiri leta trajajoča vojna je zadala kmetškemu gospodarstvu velike in težke ozdravljive rane. Takoj po končani vojni se je poprijel naš kmet, vdan v božjo voljo, z vsemi močmi težkega kmetiškega dela, da bi čim prej zacelil po vojni provzročene rane. Tega dela še ni popustil, ker dobro ve, da sme le s pridnim delom upati na boljše čase. Kmetovalec ne mrzi dela in ne pozna stavke ali štrajka, kakor se to žalibog opaža pri drugih stanovih. Zato morem reči, da se naš slovenski kmet vsled vojne ni poslabil, ampak da je ostal zvest svojemu kmetškemu poklicu. Od zore do mraka opravlja kmetovalec svoj posel, ne da bi gledal na uro. Njemu so izročena najtežja kmetiška dela, da preživi svojo družino in da poplača mamiči državi dačo, s katero vzdržuje ona uradništvo, vojaštvo i. dr. Kot dobra duša in kot skrbni oče svojih otrok se trudi kmet

in pritrjuje samemu sebi, da preskrbi svoje otroke, da bodo mogli pričeti sami gospodariti, kadar se postavijo na lastne noge. Tudi če ga zadene v gospodarstvu kaka nesreča, ne odneha z delom. Kmet rad moli, dela in plača. Kar se mu označi za sveto, ohrani kot tako v svojem srcu. Kmet pa ima tudi radodarno in usmiljeno roko do siromakov. Alj se more terjati še kaj več od našega kmeta?

Ker ljubim in spoštujem kmetiški stan, sem dolžan zagovarjati kmeta in odvračati od njega nevarnosti, ki mu prete s škodo. Nočem pa pri tem opravljati ali žaliti druge stanovce. Pač pa imam v mislih druge kmetu nevarne elemente, ki žive brez dela prav masno in bogato ter katerih število se množi od dne do dne tako, da more nastati v kratkem času v naši novi državni prav nečloveški in grozotni nered. Omenjeni elementi so roparji in tatovi, ki so posebno našemu kmetu najbolj nevarni.

Skoraj ni noči, v kateri se ne bi izvršila kaka večja tatvina. Torej kmet, kar si si poleti priskrbel in pridelal, ti požro lahko v eni noči taki kavrači. Tudi ropi se brez usmiljenja izvršujejo. Samo v mesecu januarju so se zgodila okoli Ormoža take zločinstva: Na železniški postaji v Ormožu se je izvršil roparski napad. Oborožena družal je prišla ponoči na postajo, nastavila službojučemu uradniku revolver na prsi in zahtevala od njega denar. Uradnik je moral roparski tolpi izročiti najprej svoj denar, potem denar iz blagajne in, ker ji je bilo še to premalo, je zahtevala tudi denar iz glavne blagajne, do katere pa uradnik ni imel vseh ključev. Zategadelj je zahtevala tolpa, naj pride postajenačelnik s ključi. Slučajno pa se je med tem časom približala nočna straža z lučjo. Roparji so izginiili v temo in pustili uradnika pri prazni blagajni. — Drug primer: V noči od dne 9. na dan 10. januarja so oropali cerkev Sv. Lenarta pri Ormožu ter odnesli dragoceno monštranco in dragocen ciborij. Čut poštenosti manjka tako, da ne prizaneso taki nepridipravi niti hiši božji! — Dne 10. januarja zvečer so prišli v železniško čuvajnico št. 29 pri Ormožu štirje nepoznani možje. Čuvajeva žena, mati desetih otrok, je bila sama doma. Možje so zahtevali denar, na kar jim je žena zagrozila s samokresom, katerega so ji pa iztrgali iz rok, jo z nožem zabodli v prsa in nato izginili.

Če bi hoteli govoriti še o napadih na cestah in potih, ki se dogajajo vedno, ter o različnih tatvinah pri kmetih na zrnju, vinu, obleki, mesu, zabeli in živini, ki so se prigodile zadnji čas v našem okraju, bi se dala spisati cela knjiga. Slična tu omenjena hudodelstva se množe od dne do dne in, kakor je razvidno iz časopisnih poročil, tudi drugod niso ljudje na boljšem.

Če bo šlo tako naprej, da bodo pridni delali in skrbeli, lenuhi kradli, hudiči ropali in morili, potem bo izgubil tudi naš kmet vsako veselje do dela in marsikateri, ki je še sedaj pošten član človeške družbe, bo zašel na napačna pota.

Vse take in enake hudobije je treba v najkrajšem času preprečiti. Ker se nihče v tem oziru ne gane, si štejem kot kmetijski posestnik v dolžnost, da odločno zahtevam od naših državnih poslancev, da v kratkem preskrbe, da se izvedejo proti vsem zločinskimi elementom na deželi potrebne in ostre odredbe. Mislim, da govorim iz srca vseh, ki ljubijo in čislajo poštenost, če zahtevam, da morajo biti ti kazenski zakoni tako ostrji, da se vzame z njimi tem nevarnim elementom vsak pogum za nove zločine. Po mojem mnenju bi kazalo porabiti take zločince za trda dela, in sicer pri gradbah železnic in cest, pri osuševanju močvirnih travnikov itd., ne pa, kakor se je to delalo preje po avstrijskem zakonu, da se jih je redilo na račun prebivalstva. Za nepoboljšljive elemente pa je treba tudi kazni poostri. Ker je treba zlo izkoreniti, bi bila za notorične zločince umestna le smrtna kazen. Najsi bo ta kruta in grozna, blagor vsega prebivalstva zahteva, da se zločin odpravijo, in če drugače ni mogoče, tudi s smrtno kaznijo. Le tako bi se prišlo tem lopovstvom hitro v okom. Prepričan sem pa seveda

tudi, da bi se skoraj zmanjšale in popolnoma prestale smrtni obsojbe. V starih časih so si, kadar je hudobija med ljudstvom narasla tako, da je ogrožala ves javni mir ljudstva, pomagali z vislicami. Če ni najti danes drugega izdatnejšega sredstva, se tudi pred vislicami ni treba strahiti, kajti še večji greh je, če se dopusti, da zločinci pošteni in bednim pokradejo, kar so si z lastno pridnostjo pridelali za življenje. To naj uvažujemo naši državniki!

Politične vesti.

(Prisego kot poljedelski minister je položil tovariš Pucelj) dne 1. aprila ob desetih dopoldne. Zajedno z njim so prisegli tudi ministra dr. Spaho in dr. Karamehmedović ter predsednik zemaljske vlade v Sarajevu dr. Džordžević. Regent je bil zelo ljubezniv. Tovariša Pucelja je vprašal, kako je v Sloveniji, in se zlasti zanimal za vtisk, ki ga je napravila Karlova pustolovščina v Sloveniji. Tovariš Pucelj je na to obširneje odgovoril.

(Posle poljedelskega ministra) je prevzel poslanec Pucelj dne 2. aprila. Njegov prednik dr. Jankovič mu je podal obširen referat o vseh nujnih delih v ministertvu. Nato mu je predstavil načelnike vseh oddelkov, od katerih se je po kratkem nagovoru posloval, na kar jih je pozdravil tovariš Pucelj s sledečim nagovorom: «Spoštovani prijatelji in tovariši! Po volji Njegovoga kraljevega Visočanstva prestolonaslednika regenta, v soglasju z ministrskim svetom in po volji SKS, katera je, uvidevši zgodovinski trenutek in važnost današnjega položaja, zahtevala to žrtev, sem prišel na to mesto. S seboj prinašam trdno voljo, posvetiti vse sile najvažnejšemu in najštevilnejšemu stanu naše lepe in tako ljubljene domovine in iskati z njim zaeno kakor tudi v sporazumu z njega zastopniki pota in pripomočke, s katerimi moremo priti do pravega blagostanja. Smatram, da je predpogoj močne države zdrav in zadovoljen kmetijski stan. Tej hiši pa pripada dolžnost, prva, težka pa častna dolžnost, da dela v doseg tega cilja. Popolnoma sem prepričan, da se zavedate svojih nalog in dolžnosti. Navzlic temu pa vam priporočam, da vztrajate na tem polju dela. In le, če bomo vsi skupaj, jaz in vi, delali v tem zmislu, moremo biti prijatelji ne le stvari same, marveč i prijatelji in tovariši vobče. V tem pričakovanju Vas lepo pozdravljam.»

(V ustavnem odboru) se dovršuje delo. Klerikalci so poizkusili še enkrat onemogočiti «kancelparagraf», kar pa jim je popolnoma spodletelo. To je klerikalce tako vjezilo, da je poslanec Šimrak napadel poslanca Krstelja, za kar je prejel od njega krepko zaušnico. Bog mu jo blagoslovil!

(Zopet nasilja.) V Rojanu pri Trstu so italijanski orožniki v neki slovenski gostilni aretirali kar vso slovensko družbo, češ da kujejo zaroto. Preiskali so vse člane družbe do kože in našli 18 žepnih nožev. Nato so vseeno družbo odpeljali v zapore, iz katerih so jo izpustili šele drug dan. Lahki so tako za eno blamažo bogatejši.

(Karel Habsburški) ali, kakor ga imenujejo Dunajčani, «Karl der Dumme», se je povrnil na Madžarsko v praznem upanju, da ga sprejme ves madžarski narod z odprtimi rokami in ga posadi kot svojega kralja na prestol sv. Stefana. Toda Karelček je delal račun brez krčmarja, tako da je njegova pustolovščina že toliko kot končana.

(Kako je prišel Karel na Madžarsko.) Kljub temu, da je zastavil Karel švicarski vladi, ki mu je dovolila bivanje v Švici, svojo častno besedo, da ne bo pobegnil iz Švice, je vendar na tihem ušel iz Švice ter snedel besedo, kakor že mnogi iz rodu Habsburžanov. Po napačnim imenom in s ponarejenim potnim listom je prepotoval Karel Avstrijo in se nato z avtomobilom pripeljal v Sombatel na Madžarskem, kjer se je nastanil v palači škofa, ki imenuje naše duhovnike v Prekmurju. Upamo, da bo to vendar že vzbudilo našo vlado, da bo osvobodila Prekmurje habsburških madžaronov.

(Vse proti Karlu.) Iz Sombatelja, kjer so se mu pridružili, kakor rečeno, le škof in nekateri plemiči, je odpotoval Karel v Budimpešto, kjer pa je slabo naletel. Horty, državni upravitelj Madžarske in dasi monarhist ni hotel o njem nič slišati. Enako se je proti njemu izjavila tudi vlada in tako je moral Karel se že po dveh urah vrniti v Sombatel.

(Mala antanta in Karel.) Karel, ki je računal, da postane najprej madžarski kralj, potem pa da udari na

Slovaško in Hrvatsko, kjer je računal na Radiča, se je v svojih računih silno zmotil, kajti njegove račune je spregledala takoj mala antanta, to je Jugoslavija in Češka, ki ste v zvezi z Rumunijo podali Madžarski ultimatum, po katerem se mora do četrtega odpraviti Karla iz Madžarske, ker v nasprotnem primeru bodo izvedle to z lastno vojaško silo omenjene države. Ker so se mali antanti pridružile tudi ostale države, med njimi celo Avstrija, se je Madžarska morala udati in tako je smatrati Karlovo pustolovščino za toliko kot končano.

(Karel zbolel.) Svoj neuspeh si je Karel vzel vidno tako k srcu, da je zbolel in da ga bodo morali odpeljati s sanitetnim vlakom iz Madžarske.

(Naši socialni demokrati in Karel.) Dočim razumeva dunajska «Arbeiter-Zeitung» zelo dobro nevarnost, ki bi jo mogel provzročiti Karlov povratek, se ljubljanski «Naprej» ne zaveda tega. Kljub svoji «brihtnosti», s katero obklada vse (raven ministra n. r. Antona Kristana), pravi, da je vseeno, ali vlada Madžarsko Horty ali Karel. Oh, gospodje pri «Napreju», kako ste jo zavozilili! — Prečitajte samo «Arbeiter-Zeitung», svoje idejno glasilo, in spoznajte boste, da je nekaj čisto drugega, če vlada Horty ali če vlada Karel. Za Hortyja se Slovaki in Hrvati nikdar ne bodo oddčili, pač pa morejo storiti to za Habsburžana. V tem tiči zajec, kar samo brihtni «Naprej» ne ve.

(Komunistični nemiri v Nemčiji ugašajo.) Po številnih bitkah s komunisti se je policiji posrečilo, aretirati glavni stan komunistov. V bojih so imeli komunisti mnogo izgub, na tisoče pa jih je bilo tudi aretiranih. Samo na ozkem prostoru med mestoma Halle in Eisenleben se še drže komunisti, toda tudi tam bo njihove slave skoraj konec.

(Zavezniki nadaljujejo z okupacijo Nemčije.) Ker se Nemei še nadalje branijo plačati vojno odškodnino, kakršno zahtevajo zavezniki, nadaljujejo le-ti zasedbo Nemčije. Pri tem je prišlo do spopadov s prebivalstvom, pri čemer je bilo več oseb ranjenih.

(Amerika bo ratificirala versajski mir.) Kakor zatrjujejo listi, bo Amerika vseeno ratificirala mir z Nemčijo.

(Nova zavezniška konferenca) se bo baje vršila še tekom tega meseca v Italiji.

(Italijanski parlament) bo vendarle razpuščen in volilna borba se je tudi že pričela. Za enkrat obstoji ta borba v tem, da si fašisti in komunisti medsebojno požigajo hiše in palače. Da se pri tem tudi pridno pobijajo, se razume samo po sebi. Resnično: sedanja Italija je dežela anarhije. Anarhija v Italiji pa je tudi naš zaveznik, kateri nam bo pomagal streti nasilje nad našimi brati tam preko.

Književnost.

(Pravljice.) Spisala in jim slike narisala Ilka Waschtetova. Cena vezani knjigi 40 K, po pošti 1 K 80 v več. Knjigo kraste lepe slike, izmed katerih bodo zlasti večbarvne gotovo ugajale mladini. Knjigo priporočamo.

(Damir Feigel: Tik za fronto.) Brošura 36 K, po pošti 2 K več. Vojni dogodki v Gorici od laške vojne napovedi pa tik do zavzeta mesta tvorijo okvir 21 črtic, ki jih vsebuje ta knjiga. Primorskim rojakom bo vzbujala knjiga otožno-vesele spomine, vsak prijatelj zdravega humorja pa ostane pisatelju hvaležen za prijetne urice, ki mu jih bo knjiga gotovo naklonila v obilni meri.

Obe knjigi se naročata pri «Tiskovni zadrugi» v Ljubljani, Sodna ulica št. 6.

O nekaterih boleznih pri perutnini.

Zelo razširjena je navada, da se kokoši otipavajo na trebuhu v svrhu ugotovitve, če imajo jajce, da se jih potem ne pusti na prosto, ampak se jih zapre, dokler jajca ne zneso. To otipavanje provzroča mnogokrat vnanja in celo notranja obolenja.

Se nevarnejše je otipavanje v zadnjici ali pravilneje v jajčni cevi. Žival se pri tem navadno brani in je nemirna in prav lahko se zgodi, da se ji notranje dele rani s prstom in se jih razen tega še okuži, ako prst ni snažen.

O spredaj omenjenem primeru se slišijo poročila, da se dostikrat pojavi obolenje na jetrih, kar izvira od pretrdega prijema in temu sledečega pritiska na jetra. Tudi se večkrat dogaja, da se na ta način stre eno ali drugo jajce, ki še dozoreva v jajčniku. V jajčniku so razvijajoča se jajca (rumenjaki) v razni velikosti grozdasto nabrana in vise nekako v trebušno duplino. Če se tako jajce stre, se rumenjaki izlije v trebušno duplino, odkoder zaide v trebušno žilno cevi in ga žival od tam vdihava v pljuča, kar provzroči smrt vsled zadušenja.

Seveda pa temu, da pride rumenjaki v pljuča in provzroči smrt, ni vedno krivo samo prej omenjeno otipavanje, marveč enaki primeri obolenosti so se dognali v trebušni duplini tudi, če so živali obtele na perutninski koleri, dalje pri raznih nepravilnostih v jajčni cevi, pri njenem zoženju in pri zamasti. Tudi je mogoče, da se jajce, ki se odtrga iz jajčnika, ne vrzne v jajčno cev, marveč naravnost v trebušno duplino.

Vsi ti primeri nam ukazujejo pomisliti, kaj je storiti z živaljo, ako se kaj takega zgodi. Ker rumenjaka ne veščak brez nevarnosti za žival ne bo mogel odstraniti iz trebušne dupline, zato je pametneje, da se žival prej zakolje, preden bi se utegnili pojaviti kako obolenje v notranjih delih ali bi se utegnili žival celo zadušiti, ako bi rumenjaki vdihala v pljuča.

Saditev sladkorne pese.

Ustanovni odbor za zgradbo sladkorne tvornice na Posavju je hotel lansko leto v večji meri poizkusiti s sajenjem sladkorne pese. Ta namen se mu je le deloma posrečil, ker ni dospelo naročeno seme pravočasno v naše kraje, in smo bili tako primorani izvršiti poizkuse s sladkornim semenom neznanega izvora in neznanе kakovosti. Vendar so bili tudi lanski poizkusi z dovolj jvi in so pokazali 16 do 18,5 odstotka sladkorja. Lani naročeno pesno seme nam je došlo šele v jeseni ter nam bo prišlo prav za letošnje poizkuse. Seme je pridelek svetovnoznane tvrdke J. Zapotil, Vjetrušice, pošta Klecany pri Pragi. Ta tvrdka se je posvetila gojenju sladkornopesnega semena, ki je prestalo svetovno konkurenco, kar je neprijetno zadelo Nemce in Francoze. Razlike pri sladkornem semenu obstoje v velikosti klopčičev (semena), v specifični teži, kalivosti in številu klic. Povprečni pridelek semena tvrdke Zapotil je izkazal pri poizkusih v Češkoslovaški 1919. leta 285,2 q korenin na 1 ha za 18-35 odstotka sladkorja, kar predstavlja 52,4 q sladkorja na 1 ha. Nemška semena dajejo več korenine pri nižji sladkornosti in stoje za Zapotilovim semenom. Te podatke omenjam le zaradi boljšega umevanja o semenski razliki.

Lanski poizkusi so se izvršili brez vsakega načrta. Letošnji poizkusi naj se izvrše povsod ob istem času in na enak način. Ker so sedaj noči še mrzle, zato je za sajenje še čas. Najboljši čas za setev semena sta 15. in 16. april. Ob tem času namreč preneha nevarnost, da pozebejo mlade rastlinice. Vsak kmetovalec, kateri misli napraviti poizkus, naj odmeri 1 ali več arov veliko njivo (1 ar = 100 m²), jo pognoji s 300 kg do-brega hlevskega gnojna na 1 ar, gnoj zaorje 20 do 25 cm globoko, njivo prebrani in lepo poravna, da ne bo nikakih gred ali jarkov (krajev). Dobro je, ako se prebrananja njiva z valjarjem poravna in utrdi. V tako zravnanem zemljo naj se naredi s pomočjo motvoza (špage) ravne črte, ki naj bodo okoli 40 cm narazen, in z ozko motiko se naj zarišejo 3 do 4 cm globoki jarki, v katere se naj z roko naseje seme sladkorne pese. Posamezna semena naj bodo v vrsti 4 do 5 cm narazen. Seme se naj pokrije z zemljo in, če je mogoče, še enkrat prevalja.

Mi Slovenci smatramo valjanje za zelo nespametno delo, čeprav lahko trdim, da se ves svet poslužuje valjarjev pri obdelovanju zemlje. Valjarji zemljo zravnavajo, kepe zdrobijo, sveže izorano zemljo stlačijo, da seme hitreje kali ter da gre voda lažje iz spodnjih plasti kvišku. Pri ozimnih žitih pritisnejo valjarji vsled zimskega mraza izvečene korenine k zemlji, da se primejo in bolj obrastejo. Pri sladkorni kulturi je valjar neobhodno potrebno orodje. Vsak pridelovalec sladkorne pese (tudi krmške) bo vedel, da raste na mestih, kjer je zemlja stlačena, najboljša in najsladkejša pesa. Na valjani njivi potrebuje seme 9 do 12 dni, preden ozeleni, na nevaljani 14 do 18 dni. Za valjar služi 2 m dolg hrastov hloščak s premerom od 30 do 40 cm, okoli katerega se naredi okvir in se pritrdi nanj drog za konje. Valjar napravi lahko vsak pameten kolar, okuje pa ga vsak kovač. Natančen načrt valjarja pošljem rade volje vsakemu brezplačno.

Ko pesne rastlinice ozelene in narode dva listka, jih prvič okoplujemo in oplevemo med vrsticami. To delo je zelo važno, da plevel rastlinic ne zamori, če je zgornja zemlja trda, ki se zato zrahlja, da ima zrak dostop h koreninam. Trda skorja provzroči, da dobe rastlinice bolezen (Brand), vsled katere postanejo korenine črne in se posuše. Kadar dobe rastline štiri liste, se jih v vrstah razredči, to je vse slabotne rastlinice se izruje na 20 do 25 cm (1 peden). Čez en teden ali 14 dni se drugič okopljejo in nazadnje nekoliko prisujejo. S tem je vse delo do jeseni končano. Mlade izruvane rastlinice lahko porabimo za sajenke na drugem mestu.

Sladkorna pesa nam služi za krmiljenje vseh domačih živali, za napravo sirupa in izboljševanje petijota ali pa tropin za napravo žganja. V jeseni bom pravočasno poročal, kdaj je treba pesu izruvati in poslati v praznik. Sladkornopesno seme razpošilja dr. Ivan Dimnik, odvetnik v Krškem; 1 kg semena sladkorne pesne stane 57 kron (brez poštnine).

Fran Malasek, Grm.

Gospodarstvo in gospodinjstvo.

(Naša izvozna trgovina v letu 1920.) je bila vredna 1.320.606.055 dinarjev ali preko pet milijard kron. V prvi polovici leta so bile stavljene trgovini znane ovire, manjkali so vagoni, promet po južni železnici z Avstrijo in Italijo je bil zelo omejen, z drugimi državami je bil deloma sploh prekinjen, in vrhu vsega tega so vplivale še odredbe ministra dr. M. Ninčiča naravnost uničujoče na trgovino. Šele v drugi polovici leta se je stanje zboljšalo in to v prvi vrsti zaradi nastopa dr. Stojanovića, ki je zmagal z načelom proste trgovine. Kako je to ugodno vplivalo na trgovino, kaže naslednji pregled. Vrednost izvoza je znašala:

v prvem polletju	465.086.161	din.
„ juliju	69.744.456	„
„ avgustu	66.613.012	„
„ septembru	109.010.476	„
„ oktobru	179.972.795	„
„ novembru	212.975.988	„
„ decembru	217.203.167	„
skupaj	1.320.606.055	din.

Med izvoženimi predmeti zavzemajo po vrednosti prvo mesto stavbeni les s 310.580.385, izdelki iz lesa s 334 ml. 258.206 in drva z 1.155.823 dinarji, na drugem mestu je koruza s 150 ml. 603.303 dinarji in šele na tretjem mestu žito s 126.748.373 dinarji. Izvoz mesa je znašal 108.157.505 dinarjev. Največ je bila tega izvoza delezna Stajerska in Maribor je postal naravnost centrala izvozne trgovine. Moka s 96.582.548 dinarjev je na petem mestu. Fižola je bilo izvoženega za 53.687.195, prašičev za 26.861.744, vina samo za 6.932.830 in krompirja za 4.597.537 dinarjev. — Iz vseh teh števil se razvidi, da je naš izvoz šele v povojih. Osebo to trpi izvoz poljskih pridelkov in živine. Z znižanjem carine na izvoz mesa bo izvoz gotovo silno narasel. Treba bo poskrbeti samo za to, da se bo zvišal tudi izvoz drugih pridelkov.

(Invalidski podpore) znašajo za vso državo 304.758.835 dinarjev. V Sloveniji odpade od te vsote 3.069.200 din. za redne in 2.620.000 dinarjev za izredne stroške, kar znaša okroglo poldrug odstotek vseh podpor. Temu nasproti pa je statistika invalidov sledenja: Od 197.100 osebnih invalidov vse države jih ima Slovenija 20.000; otrok osebnih invalidov je v vsej državi 250.027, v Sloveniji 20.930; rodbin padlih vojakov je v državi 265.000, v Sloveniji 9000; sirot brez očeta in matere je v vsej državi 27.000, v Sloveniji 1900. Kar se Slovenije tiče, te številke niso zanesljive, ker avstrijska oblastva pre mnogih niso priznala za invalide, dasi so bili. V tem oziru se bo izvršila v bližnji bodočnosti vojaška revizija invalidov, na katero že danes prizadete opozarjamo.

(Invalidski davek) teh izdatkov ne krije niti od daleč, ker prinaša le nastopne dohodke: V Srbiji 20.000.000, v Bosni in Hercegovini 15.000.000, v Dalmaciji 1.800.000, v Hrvaški 20 milijonov, v Sloveniji 11.000.000 in v Vojvodini 20.200.000 kron, kar pomeni nad 200 milijonov kron primanjkljaja. (Proračun za leto 1921/22.) izkazuje ogromno vsoto osem milijard potrebe. Ker je očitno, da pomeni taka vsota za našo državo naravnost katastrofo, je že sedaj velika akcija v tiru, da se črtajo vsi nepotrebni izdatki. V parlamentarnih krogih tudi že trdijo, da se bodo znižale potrebnosti za najmanj tri milijarde.

(Promet naših bankovcev) je znašal dne 8. marca 3.452.421.150 dinarjev,

od dne 1. do dne 8. marca se je povečal zopet za 46.477.460 dinarjev. V zadnjih dveh tednih torej za več kot sto milijonov dinarjev.

(Bankovcev po 25 par) je bilo naročenih v Zagrebu za 200 milijonov kron. Bankovci bodo približno take velikosti, kakršne so poldinarski. V promet pridejo v najkrajšem času.

(Stare avstrijske bankovce) po 1, 2 in 10 kron hoče vlada zamenjati. Toda le take, ki so pravilno žigosani. Ker je veliko, če ne večina teh bankovcev nepravilno žigosanih, zato priporočamo vsakemu skrajno previdnost. Proti tej vladni nameri nameravajo protestirati trgovci in obrtniki v Splitu, a škodovalo ne bi, če bi se jim pridružili tudi naši trgovci in obrtniki.

(Crnogorski perperi) še niso izmenjani. V vsej Crni gori je bilo v popis predloženih le za 12 milijonov perperov (pred vojno je bil perper vreden malo manj kakor naša krona), pač dokaz o revščini Črne gore. Obenem pa se iz tega tudi razvidi, da ni Crna gora med vojno poznala špekulacije in vojne dobičkarije kakor druge dežele.

(Samo ena Narodna banka.) Vsem bankam in podjetjem bo prepovedan naslov Narodne banke. Zavodi, ki imajo tak naslov, ga bodo morali odstraniti. Obenem se izdeluje načrt za izločitev novih delnic, in sicer pod ugodnejšimi pogoji, kakor so bili pri prvi emisiji.

(Dohodki carinskega ravnateljstva v Beogradu) so znašali v letu 1920. 423.156.913 dinarjev.

(Nova uvozna carina) bo skoraj uveljavljena. Naša podjetja, kakor Peko in druga, bodo z njo zadovoljna. Ni kakor pa ne bodo za njo navdušeni tujci.

(Carina na uvoz železa mora pasti.) Kmetovalec potrebuje železo neobhodno. Danes velja 100 kg železa, dobilnega iz Nemčije, 700 kron, našega domačega železa pa do 1100 kron. Prav nobenega interesa uima država, da s carino ščiti jeseniške tuje kapitaliste. Enako pa naj tudi delavci skrbijo, da povečajo produktivnost plavžev, ne pa da s pomočjo carine žive na stroške konsumentov. Zato proč s carino na železo in druge kmetijstvu neobhodno potrebne predmete!

(Davek na poslovni promet) ne zaračuni pri izvozu carine prostih premetov. Kdor je pomotoma plačal tak davek, naj ga zahteva nazaj.

(Nove carinarnice.) V kakemu se ustanovi nova carinarnica II. razreda, v Planini pa carinski oddelek za nadziranje ceste Trst-Ljubljana. V Soterdščici in v Rovtahu se bodo nastanili oddelki finančne straže.

(Razliki med staro in novo izvožno carino) morajo carinarnice povrniti. To velja za razdobje od dne 19. do dne 25. februarja, ko je stopila nova carinska tarifa v veljavo in bila pri nas objavljena.

(Da se pospeši carinjenje poštinih paketov.) je odredil minister za pošto in brzojav, da se plača vsakemu carinskemu uradniku po 10 par nagrade za vsak zacarinjen paket. Obenem se je dovolilo zacarinjenje poštinih paketov tudi carinarnicam II. razreda, kar je bilo do sedaj dovoljeno le carinarnicam I. razreda.

(Davek za tučce) znaša v Sarajevu vsakej štiri krome za osebo.

(Poštno za pisma) bo povzelo ministrstvo za 100 odstotkov. Na navadno pismo za notranji promet bo torej treba dati znamko za pol dinarja, do čim se bo moralo plačati za inozemstvo kar cel dinar.

(Nove pristojbine v brzojavnem prometu.) Izza dne 1. aprila veljajo brzojavne blankete 20 par. Za brzojavke, oddane ob nedeljah in praznikih, bo treba plačati trojne pristojbine. V kratkem bo izdan enotni opravnik brzojavnega prometa za vso državo.

(Poštne pakete) z označeno vrednostjo nad 600 dinarjev smejo zaprto oddajati odslej vse nesumljive stranke.

(Nova, oziroma razširjena podjetja.) Mizarske delavnice v Teharjih pri Celju so znatno razširjene. — V Mariboru bo skoro dogotovljena tvornica za električne žarnice «Elektra». Podjetje, ki je v slovenskih rokah, prične z delom meseca maja. — V Bistrici pri Mariboru se bo zgradila na mestu bivše nemške tvornice za ciklorijo slovenska tvornica za akumulatorje in kovinske izdelke za svetiljke. Z delom se bo pričelo meseca julija. — Tovarna lana in konoplje v Novem Segedinu je pričela po štiriletnem prestatku zopet z delom. — V Zagrebu se je osnovala tvornica za klobuke in cilindre z osnovno glavnico 10 milijonov kron. Izdelovali se bodo damski in moški klobuki. — V Dalmaciji, v okolici vasi Lušani, se je otvoril nov premoškop.

(Nova tvornica.) V Spodnji Šiški pri Ljubljani je zgradila tvrdka Savojic in drug moderno urejeno tvornico za sifonske glavice in za popravo aparatov, ki se rabijo v gostilničarski in sodovičarski obrti.

(Tvornica poljedelskega orodja v Trzinu na Gorenjskem) se dobro razvija. Tvornica Kajetana Ahačiča izdeluje prvostopne domače kose, srpe, klinje in druge železne izdelke, ki so dokaj boljši kakor izdelki iz Avstrije. (Celjsko tvornico cinka) namerava povečati ministrstvo za trgovino. Samo da ne bi bil povečan s tem tudi primanjkljaj tvornice!

(Potrebna odredba.) Finančno ministrstvo je odredilo, da se ne sme pod nobenim pogojem dovoliti neposreden prevoz blaga z avtomobili iz Italije v našo državo. Skrajnji čas je že bil, da se je to ukrenilo, kajti laški avtomobili so kvarili naše ceste, vršili tihotapsko službo in obnem bili velika opora tržaškim fašistom. Zeleli bi le še, da bi nastopila naša vlada drugače tudi proti uvozu laškega blaga.

(Izvoz živil.) Radi dolgotrajne suše in slabih izgledov na letošnjo žetov je vlada prepovedala vsak izvoz živil (pšenice, ječmena, ovsa, koruze) kakor tudi slame in sena. Nekateri so k temu dodali še meso in živino. Meščani! Oh slabi letini, ko je pomerkanja kmet, je vendar še trikrat bolj potrebno, da se živina pravočasno proda, ker mora drugače poginiti zaradi nezadostne hrane.

(Izvoz živine in mesa ni prepovedan.) Opozarjamo vse prizadete, da ni resnično poročilo nekaterih listov, da je izvoz mesa in živine prepovedan. Slej kot prej je izvoz mesa in živine prost. Prepovedan je samo izvoz krme za živino.

(Izvoz klavne živine.) mesnih izdelkov, subega in svežega mesa, masti, krme in koruze v Italijo je prepovedan. Italijani pravijo, da zaradi živinske kuge, kar pa ne odgovarja resnici, pač pa se boje, da bi padla laška valuta, ki stoji danes brez prave nad dinarsko valuto.

(Škoda na naših gozdovih.) ki jo je povzročila vojna, znaša 250 milijonov frankov.

(Izvoz in uvoz.) Bolgarska je prepovedala izvoz vseh vrst živine, masti, sladkorja, zdravil, papirja, tekstilnih izdelkov, strojev in kovin. — Nemčija je dovolila uvoz žive in zaklane živine ter svinjske masti. — Grška je dovolila uvoz 10 milijonov litrov žgane alkohola, ki bo prost vseh carin. — Švica je prepovedala uvoz industrijskega alkohola. — Češka je dovolila uvoz mineralnih olj in masti.

(Konji medijmurskega tipa) spadajo v noriško pasmo. Zategodaj je njih izvoz dovoljen.

Obrtnik.

Obrtniška politična zavest.

Za obrtnika ni politika! Tako mi je rekel pred več leti nek zastopnik veleobrti, dočim sam tega ni vpošteval, kajti bil je nacionalec in se je hotel vsiliti celo za predsednika trgovske in obrtniške zbornice. Razume se, da je hotel imeti obrtnika brez politične zavesti, ker le tak se pusti izrabljati. To je prav tako kakor pri našem kmetu. Če ostane kmet politično nezaveden, se da izrabljati v sebične namene raznim političnim izkoriščevalcem. Zaveden kmet in zaveden obrtnik pa jim bosta pokazala pravočasno hrbet in storila po svoji preudarnosti in bogati izkušnji samo tisto, kar bo njima, oziroma njih stanu, najbolj koristilo. To se opazuje pri vseh stanovih, kajti napreduje le tisti stan, katerega člani so politično zavedni.

Naša duhovščina javno oznanjuje zlasti sedaj, ko gre za «kanceljarske zvezi, kar se mora tudi priznati, ker le na ta način si je pridobila cerkev svoje privilegije.

Socialna demokracija je dosegla tako krasne uspehe le zaradi tega, ker je politično zavest svojim pristašem vsilila, in sicer pómčasno, predavanj in drugih prosvetnih naprav. Onim, ki so se s tem pečali, se je njih trud bogato poplačal predvsem v materialnem oziru. To pa ne bo v škodo zavednemu delavstvu, ker bo prišlo le-to do spoznanja, da gre osel samo enkrat na led, ter bo v prihodnje previdnejše.

Obrtniški stan bi moral vendar spoznati, da je še dandanes važen faktor. Toda čas beži naglo in bliža se katastrofa, kajti pripeti se lahko, da bo obrtniški stan malo uvaževan ali pa še celo brez pomena. In zakaj? Zato, ker mu manjka politične zavesti, brez katere ni gospodarskega

napredka in ni zmislja za združne ideje, še manj pa za stanovsko organizacijo. Pač žalostno dejstvo za obrtniški stan in povod veselju in zadovoljnosti veleindustrijskih velekapitalističnih mogotcev, ki lahko v kalnem nemoteno ribarijo in dosežajo krasne uspehe za svoje nenasiťne žepe.

Do leta 1859. se je obrtniški stan bolj zavedal politične moči nego se je zavedal dandanes. Predvsem se lahko trdi to v stanovskogospodarskih ozirih. Dokaz temu so takozvane «obrtiške cehe». Takrat je veljalo za obrtniški stan načelo: «Obrt ima zlato dno».

Ker je obrtniški stan tiste čase preveč zaupal svoji lastni moči, so mu njegovi sovražniki na skrivaj izpodkopali z ustavo temelj, nato pa se je pričela rušiti njegova moč z obrtnim zakonom. Če bi pa obrtniški stan bil tedaj pozoren in bi zasledoval, kako se deluje proti njemu, bi bil s svojo močjo lahko ukrenil ob sestavi obrtnega zakona kar bi bilo njemu v koristi in ne na škodo. Seveda bi bil v tem primeru izrek o zlato dno še danes v veljavi.

Enako se obnašamo v današnjem času. Slep smo, ker ne vidimo razvoja drugih stanov, predvsem razvoja onih, ki delujejo v našo pogubo. Izgovor, kakor n. pr.: A, kaj, bodo že drugi storili brez mene, nima nobene podlage. Ako eden kaj takega reče, najde kinalu tisoč posnemovalcev. Toda, kako naj posameznik izvrši tako delo za tisoč drugih?

Koliko obrtnikov se je že žrtvovalo za to, da bi vzbudili stanovskopolitično zavest med svojim stanom, a so pri trudopolnem delu omagali, ne da bi dosegli kak uspeh ter dostikrat še sami sebi s tem grob izkopal. Upanje na boljše bodočnost, ki je odvisna od politične zavesti in ki naj bi nje same z drugimi obdržala na površju v sreči in zadovoljnosti, se je izjalovila še vedno.

Kaj pa je vzrok temu? V prvi vrsti to, da obrtnik ne spozna samega sebe. Ali naj bo to, če poreče kdo obrtniku: politika ni za obrtnika, že povod, da vrže obrtnik v najhujšem boju za obstanek zadnje orožje, to je «politično zavest», od sebe in se proglasi za sužnja političnim izkoriščevalcem drugih stanov?

Da obrtnik ni posebno pogumen, temu je vzrok le to, ker se pusti politično voditi od ljudi, ki se mu laskajo in ker jim sledi v politično past kakor jagne v mesnico.

Dandanes se zahteva od človeka veliko znanja. Dotičnik pa, ki kaj zna, mora znati svoje znanje tudi izkoristiti. Toda koliko je obrtnikov, ki ne poznajo niti najvažnejših obrtnih predpisov, obrtniške življenjske snovi. Ker dosti obrtnikov niti ne ve, kaj so pravzaprav stanovske zadrage, kako naj potem pojmujejo taki obrtniki, koliko jim stanovske zadrage lahko koristijo. Pač pa se znajo pritoževati čez nered, ki se širi med obrtniki vseh skupin (strok). Če se pa kje ustanovi taka zadruga, je že ob rojstvu mrtvorojeno dete, za katerega pogreb je treba takoj skrbeti.

Dokler nima obrtniški stan zmislja za združevanje v obrtnih združenjih, toliko časa tudi ni pogojev za njegov obstanek. Zadrage morajo biti isto, kar je družina pod spretnim gospodarjem. Veliko takih družin v gospodarskem avtonomnem zmislu tvori občino. Zadrage naj bi tvorile deželno obrtno zvezo, več takih zvez pa državno obrtno zvezo ali centralo.

Le tako bi prišel vsaj navidezno obrtniški stan do političnega vpliva, ki bi ga bilo treba izpopolniti s predavanji o gospodarskih in političnih pravnih. Vsak obrtnik bi moral biti naročen tudi na političen list, ki zasleduje obrtniške smotre, obnem pa tudi na strokovni obrtniški list, ki direktno zastopa obrtniške interese in bije boj proti vsemu, kar je na škodo obrtniškega stanu. Na ta način bi postal obrtnik politično zaveden brez vsakega truda. Ko bi prišel do zmislja, da je tudi on potreben za dosego celokupnih interesov, bi dobil veselje do dela in bi dajal še drugim lepe vzglede.

«Obrtna organizacija za Slovenijo» je ustanovila že več obrtniških društev, dosti jih je tudi že zaosnovala, a nebroj krajev je še, kjer bi bilo treba ustanoviti taka društva. Vendar pravega uspeha ni, oziroma

vsaj nekaj več bi ga bilo želeti. Vsa krivda pa leži zopet na premajhni politični zavednosti. Vsakdo le pre-rad veruje drugim in premalo samemu sebi ter ne uvidi, da je morda nekaj zanj dobro, kar je drugemu lahko v škodo. V političnogospodarski borbi pa se ne sme imeti preveč ljubezni do bližnjega, ampak gledati je treba v prvi vrsti na samega sebe, če se ve pri tem že vnaprej, da se stvar, za katero gre, ne da deliti. Zato se mora svojo moč izrabiti za lastne pravice.

Ti nedostatki bi se dali odpraviti z nastopnimi nasveti: Ze obstoječa obrtniška društva naj bi prirejala mesečne sestanke, pri katerih naj bi se razmotrivala gospodarska in politična vprašanja. Delovalo naj bi se na to, da bi bil sleherni obrtnik naročen na političen stanovski in strokovni časopis. Skrbelo naj bi se tudi za to, da bi se ustanovile strokovne zadrage, v katerih bi se gojil čut za celokupnost in red med obrtniški sloji. Z ozirom na obrtniški naraščaj so zadrage neobhodno potrebne. Dolžnost obrtniških društev in strokovnih združg naj bi bila, da bi se osnovala produktivne obrtniške zadrage, kjerkoli bi se nudili za to prilika in potreba, predvsem pa v krajih s ceno gonilno močjo, ki jo je treba varovati pred grabežljivimi tujci. S takim postopanjem bi se obrtniška zavest gotovo vzbudila na gospodarskem polju, kjer pa vlada gospodarsko blagostanje, tam so rodovitna tla tudi za politično zavest.

Ne smemo se pa s spređaj povedanim zadovoljiti in dati roke navskriž, kajti resničnost reka: Moli, kakor da moraš jutri umreti, delaj pa kakor da bi živel večno, se ne da utajiti, kar je pač dokaz, da človek ne izvrši nikdar dosti svoje dolžnosti. Tudi poslovice: Dokler človek živi, se uči, odgovarja vztrajanju. Tako delajo vsi stanovi in tako mora delati tudi obrtniški stan. V bližnji bodočnosti se bodo morali rešiti velevažni problemi, katerih marsikateri bo prava življenska snov za obrtniški stan.

V najkrajšem času bo vzplamtel v Sloveniji volilna borba za občinske zastope. Naloga obrtniških organizacij naj bo, da skušajo spraviti v občinske zastope primerno število zavednih obrtnikov. Če je obrtnik v sedanjih časih že neopravičeno obdavljen, mora imeti pravico zastopstva v občinskem zastopu, ker plačuje tudi on občinske doklade in ker se mu mora dati prilika, da brani obrtniške interese, ki so združeni z občinskim zakonom. Tudi ne more več dolgo trajati, ko se razpišejo volitve v trgovsko in obrtniško zbornico, ki je za nas nepreračunljive važnosti, kajti ni vseeno, koga poverimo z zastopstvom obrtniškega stanu v tej važni korporaciji. Ta korporacija ni nič manj važna kakor narodna skupščina (parlament). Žalibog, da vlada v državni zbornici nekaj absolutizem, ki si sam podaljšuje življenje. Po sprejetju ustave bo nastal volilni boj za pokrajinske zastope ali takoimenovana okrožja, to je za zastopstva, podobna prejšnjim deželnim zborom. Obrtniški stan in zlasti njegove organizacije naj bi pazljivo zasledovale potek zborovanja ustavotvorne skupščine po sprejetju ustave, ko se prično sestavljati in uveljavljati različni zakoni, med njimi za obrtniški stan velevažen obrtni zakon, drugače obrtni red imenovan.

Vse to zahteva, da je obrtnik politično zaveden in vedno pripravljen koristiti svojemu stanu; če pa tega sam ne more doseči, naj se pridruži tisti stranki, s katero ga vežejo gospodarske koristi. Resnica ostane vedno ena in ista, da je namreč en stan od drugega kolikor toliko odvisen. Naravna vez, ki je nihče ne raztrga, že obstoja med kmetiskim in obrtniškim stanom, a treba jo je še precej ojačiti. Pravi uspeh bo pa ta zveza rodila šele takrat, ko bosta oba stánova dovolj politično zrela. Če se gotove stranke že danes prizadevajo, kako bi pridobile našo moč, koliko več bo vredna naša sila šele tedaj, če bo oborožena s svetlim mečem pravega političnega razuma, ker bo pomnožila strah vsem tistim, ki nas dandanes še omalovažujejo ter spuščajo kljub naši sili na nas grom in strelo, iz katerih ni niti dežja, pač pa neznanat meglica, ki se razprši že pri najmanjši sapici. F. Malovič.

Žepne, stenske, nihalne, kuhinjske ure, budiljke, zlatino in srebrnino

kupite najceneje pri trvdki

Ivan Pakiž

v Ljubljani, Stari trg št. 20.

Pozor, kmetovalci!

Prvovrstne cepljene trte različnih čistih in rodovitnih mešanih vrst prodajam po 4 krome komad. Na prodaj imam tudi ameriške korenjake in bele vkorenjene šmarnice. Vse oddajam po ugodni ceni. — **Franz Horvat**, posestnik, Mostje, pošta Juršinci, okraj Ptuj.

Lončarija v prometnem kraju ob državni cesti se takoj odda v najem. Vpraša se pri **Julijani Košec**, Frankolovo, p. Vojnik pri Celju.

Trgovina z železnino

Erjavec & Turk
„pri zlati lopati“

v LJUBLJANI, Valvazorjev trg št. 7
nasproti križanske cerkve (prej Hammer-schmidt-Mühleisen).

Zaloga cementsa in karbida.

Kaj mora kmet vedeti o politiki?

„Samostojna kmetijska stranka za Slovenijo“ je založila knjižico z gorenjim naslovom, ki vsebuje v glavnem vprašanja in poglavja, kakor o političnih strankah, kaj je narod, kaj ljudstvo, kaj država, kaj naloga države, kaj državna ustava, kakšne so oblike držav, kaj vsebuje ustava, kdo izdaja zakone in kdo naredbe, kaj je vladar, kaj parlament, kaj ustavotvorna skupščina, dalje o državni upravi in ministrstvih, avtonomiji, občinah, volilni pravici in načinu volitev itd. Sploh tolmači knjižica politiko in delovanje državne uprave in političnih strank.

Knjižico, ki stane 6 kron, po pošti pa 40 vin. več, razpošilja proti predplačilu upravnistvo „Kmetijskega lista“ v Ljubljani na Kongresnem trgu št. 9.

Primešaj krmi Mastin!

V smislu odloka deželne vlade za Kranjsko v Ljubljani z dne 18. julija 1899., št. 10.595, ki mi ga je mestni magistrat ljubljanski izročil dne 28. julija 1899., št. 25.255, smejo dijetično sredstvo **Mastin**, redilni prašek za prasice in za vsako živino, lekararji, trgovci, drogist in kramarji prosto prodajati. Mastin je kot prosti obrtni predmet oglašen v Ljubljani, dne 3. avgusta 1900., mag. opr. št. 28.561. — Ako Mastina v lekarnah in trgovinah ne dobite, ga naročite po pošti. 6 zavojev Mastina stane 50 kron in se jih pošlje poštne prosto na dom.

Mazilo zoper garje (naftol-mazilo) uniči pri ljudeh garje, lisaj, srbečico, kožne bolezni in izpušča; pri živini uniči garje. Lonček tega mazila velja po pošti 15 kron.

Lekarnar Trnkoci v Ljubljani (Slovenija) zraven rotovža.

Dvoje posestev

s hišama in drugimi potrebnimi poslopji, eno v Smarju pri Jelšah, drugo (s gostilno ob državni cesti) blizu Kostanjevice na Dolenjskem,

proda

Franz Ferlinec

v Smarju pri Jelšah.

Modro galico

kg po 20 kron

za krajevne odbore SKS. in kmetijske organizacije oddaja meseca aprila proti plačilu v naprej, le v celih vagonih, franko vse železniške postaje v Sloveniji,

d. d. Ekonom v Ljubljani.

Drugim se oddaja ta modra galica pod istimi pogoji kilogram po 21 kron. Za manjša naročila, toda le v celih sodih ali zabojih, veljajo te cene franko kolodvor Ljubljana.

Zahvala.

Vsem, ki so mi ob prežgodnji smrti mojega dobrega, nepozabnega soproga, gospoda

Antona Šuleka

izkazali toliko resničnega sočutja in mi blage volje naklonili svojo pomoč, nadalje pevskemu zboru in godbi, telovadnemu društvu „Sokol“ v Središču in onemu v Ormožu, odboru „Središke hranilnice in posojilnice“, „Obrtni zadrugi“ ter zastopstvom raznih društev, oziroma korporacij, v Središču, velečastiti duhovščini, darovalcem vencev, lovskemu zboru in vsem ostalim, ki so spremili blagopokojnika v tako izredno častnem številu na njegovi zadnji poti, kakor tudi onim, ki so se v ginljivih besedah poslovili od njega ob odprtem grobu, izrekam tem potem svojo najsrčnejšo zahvalo.

Na Grabah pri Središču, dne 28. marca 1921.

Zalujoča soproga:

Marija Šulek.

Za pomlad in poletje

priporočamo svojo veliko zalogo različnega angleškega in češkega sukna, volnenega blaga za moške in ženske obleke, različno perilno blago, kakor platno, šifone, cefirje, tiskano v najnovejših vzorcih in bogati izberi, dalje različne volnene in šivane odeje za postelje, svilene, volnene in bombažaste rute za na glavo itd. Opozorjamo tudi na - - - raznovrstne ostanke po zelo znižanih cenah. - - -

A. & E. Skabernè

veletrgovina z manufakturnim blagom

v Ljubljani, Mestni trg št. 10.

Pridobivajte nove naročnike „Kmetijskemu listu“!

Pozor! Dospela je velika pošiljatev raznih gumbov za suknje, igel, modnega blaga, finih žlic, toaletnih in čevljarjskih potrebščin in orodja.

Na debelo in na drobno.

Za obilen obisk se priporoča trdka

Josip Petelinc

tovarniška zaloga šivalnih strojev v LJUBLJANI, Sv. Petra nasip št. 7.

Strojne tovarne in livarne d. d. Ljubljana

Telefon int. 230. Dunajska cesta št. 35. Brzojavke: „Stroj“.

Stroji za obdelovanje lesa, specialni stroji za fabricacijo upognjenega pohištva in lesenih ovekov, stiskalnice za klobuke. Francisove in Peltonove turbine.

Naprave za mline in žage.

Razne armature, sesaljke, ognjegasne brizgalnice itd.

Zvonovi v vsaki velikosti.

Družba „IMPEX“

LJUBLJANA, Krekov trg št. 10

kupuje vsakovrstno klavno živino in prasice po najvišji ceni.

Menjalnica

Slovenske eskomptne banke

Telefon int. št. 3 **Ljubljana** Telefon int. št. 3

nasproti glavnega kolodvora

kupuje in prodaja devize in valute po najugodnejših dnevni cenah, sprejema vloge na hranilne knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje po najugodnejših pogojih; ima poseben borzni oddelek.

UMETNA GNOJILA

(kalijevo sol, kostni superfosfat, apneni dušik) dobavlja najkulantneje

VINKO VABIČ, Žalec.

Zahtevajte ponudbe za vagonke, polvagonke in manjše množine!

Pozor! Kmetovalci! Pozor!

Dospela so staroznane, naravnosive

ZEILINGERJEVE KOSE

v kranjskih, kočevskih in hrvaških oblikah ter druge vsakovrstne železnine. Trgovcem dovoljujeva poseben popust.

Za cenjena naročila se priporoča trdka

Zalta & Zilič,

trgovina železnine v LJUBLJANI, Gosposvetska cesta št. 10.

Iz Havre v Ameriko
samo 6 dni.

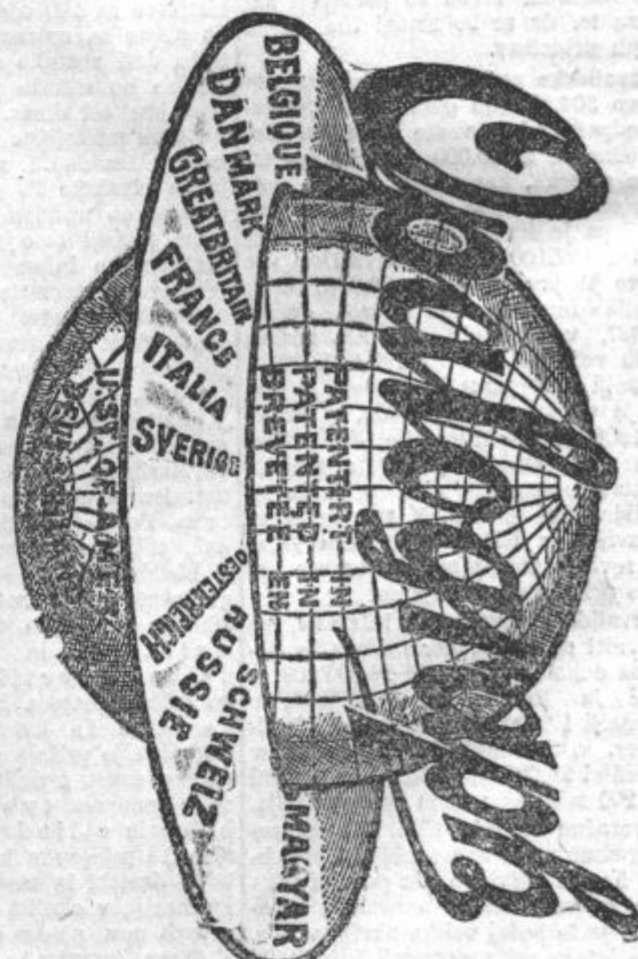
Edina najkrajša črta. Vozne listke za vse linije, vozne listke za spalne vozove Simplon-Orient-Express in vsa zadevna pojasnila daje

edino koncesijon. potovalna pisarna

Ivan Kraker v Ljubljani

Gosposvetska (Marije Terezije) cesta št. 13 (Kollzej).

Najboljši in najcenejši razmnoževalni aparat.
The Rex Co., Ljubljana, Gradisce 10.

Velika zaloga gumijevih trakov za cepljenje trt.

Po najnižjih dnevni cenah jih nudi na drobno in na debelo

M. Kuštrin v Ljubljani, Dunajska cesta št. 20, telefon št. 470.

Podružnica v Mariboru, Jurčičeva ulica št. 9.

Za trgovce poseben popust.